

Bruxelles, 29. studenoga 2018.
(OR. en)

**Međuinstitucijski predmet:
2018/0227(COD)**

14488/1/18
REV 1

TELECOM 419	CYBER 289
AUDIO 104	JAI 1165
CULT 149	DIGIT 231
EDUC 435	DATAPROTECT 253
COMPET 794	DAPIX 356
RECH 498	FREMP 202
IND 358	RELEX 985
MI 859	CADREFIN 369
ESPACE 68	CODEC 2052

NAPOMENA

Od: Predsjedništvo
Za: Vijeće

Br. preth. dok.: 12705/18, 13243/18, 13467/18, 14262/18
Br. dok. Kom.: 10167/18 + ADD 1, ADD2, ADD 3

Predmet: Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Digitalna Europa za razdoblje 2021. – 2027.
– djelomični opći pristup

I. UVOD

1. Komisija je 6. lipnja 2018. donijela Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Digitalna Europa za razdoblje 2021. – 2027.¹ To je jedan od prijedloga koji se odnose na višegodišnji financijski okvir (u nastavku: VFF), dio poglavlja o jedinstvenom tržištu, inovacijama i digitalnom gospodarstvu.

¹ Dok. 10167/18 + ADD 1

2. Cilj je prijedloga uspostaviti instrument potrošnje kako bi građani, poduzeća i javne uprave u EU-u u najvećoj mogućoj mjeri iskoristili prednosti digitalne transformacije, i to jačanjem digitalnih kapaciteta EU-a u pet ključnih područja (takozvani „posebni ciljevi”): računalstvo visokih performansi, umjetna inteligencija, kibersigurnost i povjerenje, napredne digitalne vještine te uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost. Predložena ukupna financijska omotnica iznosi 9,2 milijarde EUR.
3. U Europskom parlamentu glavni je odbor za taj predmet Odbor za industriju, istraživanje i energetiku (ITRE), a Angelika Mlinar (ALDE, Austrija) imenovana je izvjestiteljicom. Odbor je glasovao o nacrtu izvješća 21. studenoga 2018. Glasovanje na plenarnoj sjednici održat će se na jednom od sljedećih plenarnih zasjedanja.
4. Europski gospodarski i socijalni odbor donio je mišljenje 17. listopada 2018.

II. RAD U OKVIRU VIJEĆA

5. Komisija je predstavila prijedlog i procjenu učinka Radnoj skupini za telekomunikacije i informacijsko društvo (u nastavku: Radna skupina TELE) u srpnju 2018.
6. U pogledu procjene učinka delegacije su općenito smatrale da se njome pruža dobra analiza i na odgovarajući način podupire prijedlog Komisije. Neke delegacije smatrale su da nije pruženo dovoljno informacija o mogućim troškovima provedbe i sufinanciranju od strane država članica. Također su zatražile pojašnjenja mogućih preklapanja i/ili sinergija s drugim sličnim programima kako bi se u potpunosti shvatila „šira slika” svih relevantnih sektorskih programa u digitalnom području. Općenito je izražena želja za jasnijim modelom upravljanja. Neke delegacije zagovarale su detaljniju analizu s obzirom na učinak na mala i srednja poduzeća. Izražene su i bojazni u pogledu postojećih i novoosnovanih digitalnoinovacijskih centara.

7. Ispitivanje prijedloga u okviru Radne skupine TELE započelo je u rujnu 2018., a otada se na temelju nekoliko kompromisnih tekstova predsjedništva² o prijedlogu intenzivno raspravljalo na nizu sastanaka. Delegacije su u velikoj mjeri pozdravile prijedlog Komisije, no iznijele su i niz pitanja, zatražile dodatne pojedinosti i pojašnjenja te ukazale na problematična područja, što je naknadno uzeto u obzir u kompromisnim tekstovima predsjedništva. Nakon rasprava na razini radne skupine predsjedništvo je u tekst uključilo niz izmjena, posebno u pogledu sljedećih pitanja:
- izmjena definicija europskih digitalnoinovacijskih centara i naprednih digitalnih vještina te dodavanja triju novih definicija,
 - poboljšanja teksta o određenim posebnim ciljevima,
 - detaljnijih odredaba o provedbi Programa i upravljanju njime, uključujući specifikaciju o tome koji će se posebni ciljevi provoditi u okviru izravnog upravljanja, a koji u okviru neizravnog upravljanja te uključivanju specifikacije o tome da će programi rada u okviru izravnog upravljanja biti doneseni provedbenim aktima,
 - pojašnjenja kriterija i postupka imenovanja/odabira europskih digitalnoinovacijskih centara,
 - izmjene pokazatelja uspješnosti za praćenje provedbe Programa.
8. Na temelju napretka postignutoga na razini radne skupine predsjedništvo će predložiti usvajanje djelomičnog općeg pristupa na sastanku Vijeća za promet, telekomunikacije i energetiku (TTE) zakazanom za 4. prosinca. Tekst djelomičnog općeg pristupa naveden je u Prilogu ovoj napomeni. Sljedeći elementi (navedeni u Prilogu u uglatim zagradama) isključeni su iz djelomičnog općeg pristupa:

² Dokumenti 12705/18, 13243/18, 13467/18, 14262/18.

- članak 6. stavak 1. točke (c), (d) i (e), dio uvodne izjave 22. i članak 6. stavak 2. u vezi s posebnim ciljem kibersigurnost, koji ovise o raspravama u drugim pripremnim tijelima Vijeća o Uredbi o osnivanju Europskog centra za stručnost u području kibersigurnosti, industrije, tehnologije i istraživanja i Mreže nacionalnih koordinacijskih centara³.
- upućivanje iz članka 15. o europskim partnerstvima na postupak strateškog planiranja između Europske komisije i država članica u skladu s programom Obzor Europa, koje ovisi o raspravama o Uredbi o Obzoru Europa u drugim pripremnim tijelima Vijeća⁴.
- članak 22. stavak 2. o pečatu izvrsnosti, s obzirom na to da su rasprave u drugim pripremnim tijelima Vijeća o horizontalnim pravilima za pružanje potpore mjerama kojima je dodijeljen pečat izvrsnosti i utvrđivanju drugih uvjeta za pružanje potpore i dalje u tijeku.
- Budući da je predložena uredba dio paketa prijedloga povezanih s VFO-om, izdvojene su sve odredbe koje imaju utjecaj na proračun ili su horizontalne prirode te su stoga isključene iz predloženog ciljanog djelomičnog općeg pristupa, što ovisi o daljnjem napretku u vezi s VFO-om. Te se odredbe odnose na sljedeće: ciljni postotak proračunskih rashoda EU-a za potporu ciljevima u području klime (uvodna izjava 43.), zaštitu proračuna Unije u slučaju općih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama (uvodna izjava 49.), ukupnu financijsku omotnicu za provedbu Programa (članak 9. stavak 1.), indikativne iznose dodijeljene posebnim ciljevima (članak 9. stavak 2.), sudjelovanje trećih zemalja koje su pridružene Programu (članak 10. i uvodna izjava 48.) i zaštitu financijskih interesa Unije (članak 28.).

³ Prijedlog Komisije 2018/0328 od 12. rujna 2018.

⁴ Prijedlog Komisije 2018/0435 od 8. lipnja 2018.

N:B: delegacije će primijetiti da se neki dijelovi teksta (osim navedenih) navode u Prilogu ovoj napomeni u vitičastim zagradama. Uglavnom se odnose na upućivanja na pravne akte o kojima se još raspravlja. Isključiva je svrha tih vitičastih zagrada ukazati na to da će na kraju postupka biti potrebno ažurirati upućivanje.

9. Prva verzija djelomičnog općeg pristupa (dok. 14488/18) neznatno je ažurirana nakon sastanka Odbora stalnih predstavnika 28. studenoga 2018. Izmjene su označene u Prilogu ovoj napomeni **podcrtanim slovima**, a odnose se na sljedeće:
- članak 10. i uvodna izjava 48. o trećim zemljama koje su pridružene Programu isključeni su iz djelomičnog općeg pristupa i stoga se navode u uglatim zagradama;
 - u Prilogu 1. dijelu 1.1 riječ „on” u engleskoj verziji izbrisana je jer je suvišna.

III. ZAKLJUČAK

10. S obzirom na navedeno predsjedništvo smatra da je trenutni tekst dobar i uravnotežen temelj za postizanje djelomičnog općeg pristupa. Stoga se poziva Vijeće da na sastanku 4. prosinca 2018. donese djelomični opći pristup.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi programa Digitalna Europa za razdoblje 2021. – 2027.

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 172. i članak 73. stavak 3.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora⁵,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija⁶,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za program Digitalna Europa za razdoblje 2021.–2027. koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu {upućivanje je potrebno prikladno ažurirati u skladu s novim međuinstitucijskim sporazumom: točke 17. Međuinstitucionalnog sporazuma od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju⁷}, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.

⁵ SL C , , str . . još nije potvrđeno

⁶ SL C , , str . . još nije potvrđeno

⁷ *Ažurirati upućivanje*: SL C 373, 20.12.2013., str. 1. *Sporazum je dostupan na*: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2013:373:TOC

- (2) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 [...] Europskog parlamenta i Vijeća [...] („Financijska uredba”) primjenjuje se na ovaj Program. Njome se utvrđuju pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim i pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, javnoj nabavi, neizravnom izvršenju, financijskoj pomoći, financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima.
- (3) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁸, Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2988/95⁹, Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96¹⁰ i Uredbom (EU) 2017/1939¹¹, financijski interesi Unije trebaju se štiti razmjernim mjerama, među ostalim i sprečavanjem, otkrivanjem, ispravljanjem i istragom nepravilnosti, uključujući prijevare, povratom izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, izricanjem administrativnih sankcija. Konkretno, u skladu s odredbama i postupcima utvrđenima u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća te u Uredbi (Euratom, EZ) br. 2185/96 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) može provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, kako bi se ustanovilo je li došlo do prijave, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti kojom se šteti financijskim interesima Unije. U skladu s Uredbom (EU) 2017/1939 Ured europskog javnog tužitelja („EPPO”) može provoditi istrage i kazneni progon za prijave i druga kaznena djela kojima se šteti financijskim interesima Unije, kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća¹². U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili subjekt koji primaju sredstva Unije moraju u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti Komisiji, OLAF-u, EPPO-u i Europskom revizorskom sudu (ERS) nužna prava i pristup te se pobrinuti da sve treće strane koje su uključene u izvršavanje sredstava Unije osiguraju jednakovrijedna prava.

⁸ SL L 248, 18.9.2013., str. 1–22. Uredba je dostupna na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0883&rid=1>

⁹ SL L 312, 23.12.1995., str. 1–4. Uredba je dostupna na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:31995R2988&rid=1>

¹⁰ SL L 292, 15.11.1996., str. 2–5. Uredba je dostupna na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:31996R2185&rid=1>

¹¹ SL L 283, 31.10.2017., str. 1–71. Uredba je dostupna na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R1939&rid=1>

¹² Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijave počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

- (4) U skladu s *upućivanje treba ažurirati prema potrebi u skladu s novom odlukom o prekomorskim zemljama i područjima*: člankom 88. Odluke Vijeća / /EU¹³} osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama i područjima (PZP-ovi) trebali bi ispunjavati uvjete za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili područje povezani.
- (5) U skladu sa stavcima 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.¹⁴ potrebno je ocijeniti Program na temelju informacija prikupljenih putem posebnih zahtjeva za izvješćivanje, izbjegavajući pritom prekomjerne propise i administrativna opterećenja, osobito za države članice **i uzimajući u obzir postojeće okvire za mjerenje i referentna mjerila u području digitalne tehnologije**. Ti zahtjevi mogu, ako je to primjenjivo, sadržavati mjerljive pokazatelje kao temelj za procjenu učinka Programa na terenu.
- (6) Na sastanku na vrhu u Tallinnu o digitalnoj budućnosti¹⁵ održanom u rujnu 2017. i u zaključcima Europskog vijeća¹⁶ od 19. listopada 2017. istaknuta je potreba da Europa ulaže u digitalizaciju svojih gospodarstava i nastoji riješiti problem nedostatka vještina kako bi se održala i poboljšala njezina konkurentnost, kvaliteta života njezinih građana i društvena struktura. Europsko vijeće zaključilo je da digitalna transformacija nudi neizmjerne mogućnosti za inovacije, rast i radna mjesta te da će pridonijeti našoj konkurentnosti na svjetskoj razini i potaknuti kreativnu i kulturnu raznolikost. Za iskorištavanje tih mogućnosti trebamo se zajednički suočiti s nekima od izazova digitalne transformacije te preispitati politike na koje digitalna transformacija utječe.
- (7) Europsko vijeće zaključilo je izrazito da bi se Unija trebala hitno posvetiti novim trendovima koji obuhvaćaju pitanja kao što su umjetna inteligencija i tehnologije distribuirane glavne knjige (engl. „Distributed Ledger Technology (DLT)”), primjerice tehnologija ulančanih blokova (engl. „Blockchain Technology”), pri čemu je istodobno potrebno osigurati visoku razinu zaštite podataka, digitalnih prava i etičkih standarda. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da do početka 2018. predloži europski pristup umjetnoj inteligenciji te joj je uputilo poziv da predloži potrebne inicijative za jačanje okvirnih uvjeta kako bi se EU-u omogućilo da radikalnim inovacijama utemeljenima na riziku istraži nova tržišta i da ponovno potvrdi vodeću ulogu svoje industrije.

¹³ Odluka Vijeća / /EU.

¹⁴ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.; SL L 123, 12.5.2016., str. 1–14.

¹⁵ <https://www.eu2017.ee/news/insights/conclusions-after-tallinn-digital-summit>

¹⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/21612/19-euco-final-conclusions-hr.pdf>

- (8) U Komunikaciji Komisije „Nov, moderan višegodišnji financijski okvir za Europsku uniju koja učinkovito ostvaruje svoje prioritete nakon 2020.”¹⁷ među opcijama za budući financijski okvir naveden je program za digitalnu transformaciju Europe koji bi omogućio „veliki napredak prema pametnom rastu u područjima kao što su visokokvalitetna podatkovna infrastruktura, povezivost i kibersigurnost”. Njime bi se nastojalo Europi osigurati vodeći položaj u području superračunala, interneta sljedeće generacije, umjetne inteligencije, robotike i velikih podataka. Ojačao bi se konkurentni položaj europske industrije i europskih poduzeća u digitaliziranom gospodarstvu te bi se znatno pridonijelo rješavanju problema nedostatka digitalnih vještina diljem Unije.
- (9) U Komunikaciji „Stvaranje zajedničkog europskog podatkovnog prostora”¹⁸ razmatra se nova mjera koju je potrebno poduzeti kao ključni korak za stvaranje zajedničkog podatkovnog prostora u EU-u, odnosno neometanog digitalnog područja s kapacitetom dovoljnim da se omogući razvoj novih proizvoda i usluga utemeljenih na podacima.
- (10) Opći cilj Programa trebao bi biti podupiranje digitalne transformacije industrije i poticanje boljeg iskorištavanja industrijskog potencijala politika u području inovacija, istraživanja i tehnološkog razvoja u korist poduzeća i građana diljem Unije **uključujući i najudaljenije regije te regije u gospodarski nepovoljnijem položaju**. Okosnicu Programa trebalo bi činiti sljedećih pet posebnih ciljeva koji odražavaju ključna područja politika: računalstvo visokih performansi, [...] umjetna inteligencija, **kibersigurnost**, napredne digitalne vještine i uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost. Programom bi se u svim tim područjima trebao nastojati bolje uskladiti politike na razini Unije, država članica i regija te objediniti privatne i industrijske resurse kako bi se povećala ulaganja i razvile jače sinergije.

¹⁷ COM(2018) 98 final

¹⁸ COM (2018) 125 final

- (11) Središnju ulogu u provedbi Programa trebali bi imati **europski digitalnoinovacijski centri**, koji bi trebali poticati šire uvođenje naprednih digitalnih tehnologija u industriji, **osobito u malim i srednjim poduzećima (MSP) i subjektima koji zapošljavaju do 3 000 ljudi, a koji nisu mala i srednja poduzeća (poduzeća srednje tržišne kapitalizacije)**, te u javnim organizacijama i akademskim ustanovama. **Radi pojašnjavanja razlike između digitalnoinovacijskih centara koji djeluju u skladu s kriterijima prihvatljivosti u okviru ovog Programa i digitalnoinovacijskih centara ustanovljenih slijedom Komunikacije „Digitalizacija europske industrije” (COM(2016) 180 final), a koji se financiraju iz drugih izvora, digitalnoinovacijski centri koji se financiraju u okviru ovog Programa trebali bi se zvati europski digitalnoinovacijski centri.** [...] Europski digitalnoinovacijski centri služiti će kao pristupna točka najnovijim digitalnim kapacitetima, uključujući računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju i kibersigurnost, te ostalim postojećim inovativnim tehnologijama, kao što su ključne razvojne tehnologije, koje su dostupne i u tzv. laboratorijima digitalne fabrikacije (engl. „fablabs”) ili laboratorijima za urbane inovacije (engl. „citylabs”). Djelovat će kao jedinstvene točke za pristup ispitanim i potvrđenim tehnologijama te će promicati otvorene inovacije. Pružat će i potporu u području naprednih digitalnih vještina. Mreža **europskih digitalnoinovacijskih centara** trebala bi pridonijeti i sudjelovanju najudaljenijih regija na jedinstvenom digitalnom tržištu. Mreža digitalnoinovacijskih centara trebala bi osigurati [...] **široku zemljopisnu pokrivenost diljem Europe**¹⁹.
- (11.a) Prva skupina **europskih digitalnoinovacijskih centara** bit će odabrana na temelju prijedloga država članica, a mreža će se potom proširiti na temelju otvorenog i natjecateljskog postupka. **Države članice trebale bi smjeti rangirati kandidate u skladu sa svojim nacionalnim postupcima, a Komisija bi prije odabira europskog digitalnoinovacijskog centra na području svake pojedine države članice trebala u najvećoj mjeri uzeti u obzir njezino mišljenje. Komisija u postupak odabira može uključiti neovisne vanjske stručnjake. Komisija i države članice trebale bi izbjegavati nepotrebno udvostručavanje nadležnosti i funkcija na nacionalnoj razini i na razini EU-a. Stoga bi trebalo pokazati odgovarajuću fleksibilnost pri određivanju centara i utvrđivanju njihovih aktivnosti i sastava.**
- (11.b) **Kao europski digitalnoinovacijski centar mogao bi biti [...] odabran konzorcij pravnih subjekata, u skladu s odredbom iz članka 197. stavka 2. točke (c) Financijske uredbe kojom se subjektima koji nemaju pravnu osobnost u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom omogućuje sudjelovanje u pozivima za podnošenje prijedloga ako su njihovi predstavnici ovlašteni za preuzimanje pravnih obveza u ime subjekata te ako subjekti nude jamstva za zaštitu financijskih interesa Unije na razini koja je jednakovrijedna onoj koju nude pravne osobe.**

¹⁹ Kako je navedeno u Komunikaciji o digitalizaciji Europske industrije (COM(2016) 180 final)

- (11.c) **Europskim digitalnoinovacijskim centrima trebalo bi dopustiti da primaju doprinose iz država članica, trećih zemalja sudionica ili od njihovih javnih tijela, doprinose međunarodnih tijela ili institucija, doprinose iz privatnog sektora, posebno od članova, dionika ili partnera europskih digitalnoinovacijskih centara, prihode koje su europski digitalnoinovacijski centri ostvarili zahvaljujući vlastitim sredstvima ili aktivnostima, legate, donacije i doprinose od pojedinaca ili financijsku potporu uključujući onu u obliku bespovratnih sredstava [...] iz ovog Programa ili drugih programa Unije.**
- (12) Program bi trebalo provoditi na temelju projekata kojima se jačaju ključni digitalni kapaciteti i potiče njihova šira uporaba. To bi trebalo uključivati [...] **sufinanciranje država članica i, prema potrebi, privatnog sektora. Stopu [...] sudjelovanja u financiranju trebalo bi odrediti u programu rada. Financiranje prihvatljivih troškova sredstvima Unije u iznosu od 100 % moguće bi bilo samo u iznimnim slučajevima.** Za to bi osobito bilo potrebno dostići kritičnu masu u javnoj nabavi kako bi se dobila bolja vrijednost za novac te zajamčilo da dobavljači u Europi zadrže vodeći položaj u području tehnološkog napretka.
- (13) Ciljevi politike ovog Programa provodit će se i putem financijskih instrumenata i proračunskih jamstava u okviru [...] fonda InvestEU.
- (14) Djelovanja Programa trebalo bi iskoristiti za uklanjanje tržišnih nedostataka ili neoptimalnih ulaganja na proporcionalan način, njima se ne bi smjelo duplicirati ili istisnuti privatna sredstva te bi trebala imati jasnu europsku dodanu vrijednost.
- (15) Kako bi se postigla najveća moguća fleksibilnost tijekom trajanja Programa i razvila sinergija između njegovih sastavnica, svaki posebni cilj može se provoditi putem svih instrumenata dostupnih na temelju Financijske uredbe. Predviđeni provedbeni mehanizmi uglavnom su izravno upravljanje i neizravno upravljanje kada je potrebno kombinirati sredstva Unije s drugim izvorima financiranja ili kada je za izvršavanje potrebno osnovati zajednički upravljane strukture. **Osim toga, osobito radi odgovora na nove razvoje događaja i potrebe, npr. nove tehnologije, Komisija može u okviru godišnjeg proračunskog postupka predložiti odstupanje od okvirnih iznosa utvrđenih u ovoj Uredbi.**

- (15.a) **Kako bi se osigurala učinkovita raspodjela sredstava iz općeg proračuna Unije, potrebno je osigurati europsku dodanu vrijednost svih mjera i aktivnosti koje se provode u okviru Programa te njihovu komplementarnost s aktivnostima država članica, a dosljednost, komplementarnost i sinergije trebalo bi tražiti s programima financiranja kojima se podupiru međusobno usko povezana područja politike. Za mjere kojima se upravlja izravno ili neizravno u relevantnim programima rada predviđen je alat kojim se osigurava dosljednost, ali trebalo bi ustanoviti suradnju između Komisije i relevantnih tijela država članica kako bi se isto tako osiguralo dosljednost i komplementarnosti između fondova kojima se upravlja izravno ili neizravno i fondova iz područja podijeljenog upravljanja. [...]**
- (16) **Računalstvo visokih performansi** i povezane sposobnosti obrade podataka u Uniji trebali bi omogućiti širu uporabu računalstva visokih performansi u industriji i općenito u područjima od javnog interesa kako bi se iskoristile jedinstvene mogućnosti koje superračunala donose društvu u pogledu zdravlja, okoliša i sigurnosti te konkurentnosti industrije, osobito malih i srednjih poduzeća.
- (17) Intervenciju unije u tom području podržali su Vijeće²⁰ i Europski parlament²¹. Osim toga, {u razdoblju 2017. – 2018. devetnaest} država članica potpisalo je Deklaraciju EuroHPC²², međuvladin sporazum kojim se potpisnice sporazuma obvezuju surađivati s Komisijom na izgradnji i uvođenju najnovijeg računalstva visokih performansi i podatkovne infrastrukture u Europi koji bi bili dostupni znanstvenim zajednicama, javnosti i privatnim partnerima diljem Unije.

20

21

22

- (18) Zajedničko poduzeće smatra se najprikladnijim mehanizmom provedbe za posebni cilj računalstva visokih performansi, osobito za koordinaciju strategije na nacionalnoj razini i na razini Unije te ulaganja u infrastrukturu računalstva visokih performansi i u istraživanja i razvoj, za objedinjavanje sredstava iz javnih i privatnih fondova te za zaštitu ekonomskih i strateških interesa Unije²³. Osim toga, centri za kompetencije u području računalstva visokih performansi u državama članicama **kako su definirani u članku 2. stavku 4. Uredbe vijeća (EU) 2018/1488**, pružat će usluge računalstva visokih performansi u industriji, akademskoj zajednici i javnim upravama.
- (19) Razvoj kapaciteta povezanih s umjetnom inteligencijom ključni je pokretač digitalne transformacije industrije, **usluga** i javnog sektora. Sve više autonomnih robota primjenjuje se u tvornicama, dubokom moru, domovima, gradovima i bolnicama. Komercijalne platforme za umjetnu inteligenciju prešle su iz faze testiranja na stvarnu primjenu u zdravstvu i okolišu; svi veći proizvođači automobila razvijaju autonomna vozila, a tehnike strojnog učenja osnova su svih glavnih web-platforni i aplikacija utemeljenih na velikim podacima. **Za Europu je ključno da udruži snage na svim razinama kako bi bila konkurentna u međunarodnim okvirima. Države članice uzele su to u obzir konkretnim obvezivanjem na suradnju u okviru koordiniranog akcijskog plana.**
- (19.a) **Knjižnice algoritama mogu pokriti velike skupove algoritama uključujući jednostavna rješenja poput algoritama za razvrstavanje, algoritama neuronske mreže ili algoritama planiranja i zaključivanja, ili detaljnije razrađena rješenja poput algoritama za prepoznavanje govora, algoritama za navigaciju ugrađenih u autonomne uređaje poput dronova ili u autonomna vozila, algoritama umjetne inteligencije ugrađenih u robote koji im omogućuju interakciju s okolinom i prilagođavanje toj okolini. Knjižnice algoritama trebale bi biti lako pristupačne svima na pravednoj, razumnoj i nediskriminirajućoj osnovi.**
- (20) Dostupnost skupova podataka velikih razmjera te objekata za testiranje i eksperimentiranje ključna je za razvoj umjetne inteligencije.
- (21) U svojoj rezoluciji od 1. lipnja 2017. o digitalizaciji europske industrije²⁴ Europski parlament naglasio je važnost zajedničkog pristupa kibersigurnosti u Europi, prepoznao potrebu za jačanjem svijesti i istaknuo kiberotpornost kao ključnu odgovornost poslovnih čelnika i kreatora politike industrijske sigurnosti.

²³ Procjena učinka uz „Prijedlog uredbe Vijeća o uspostavi zajedničkog poduzeća EuroHPC” (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposal-council-regulation-establishing-eurohpc-joint-undertaking-impact-assessment>)

²⁴ Dokument s referentnom oznakom A8-0183/2017, dostupan na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2017-0240>

- (22) Kibersigurnost predstavlja izazov za cijelu Uniju. [...] Potrebno je ojačati europske kapacitete u području kibersigurnosti kako bi se osigurali kapaciteti potrebni za zaštitu europskih građana i poduzeća od kiberprijetnji. Osim toga, potrebno je zaštititi potrošače pri uporabi povezanih proizvoda koji se mogu hakirati i čija sigurnost može biti ugrožena. To bi trebalo postići u suradnji s državama članicama i privatnim sektorom putem razvoja i osiguravanja koordinacije između projekata kojima je svrha ojačati europske kapacitete u području kibersigurnosti i šireg uvođenja najnovijih kibersigurnosnih rješenja, [...] u svim područjima gospodarstva [**uključujući projekte, usluge i sposobnosti s dvostrukom primjenom,**] te objedinjavanjem kompetencija u tom području kako bi se osigurala kritična masa i izvrsnost.
- (23) U rujnu 2017. Komisija je predložila paket inicijativa²⁵ kojima se uspostavlja sveobuhvatni pristup Unije kibersigurnosti radi jačanja sposobnosti odgovaranja na kibernapade i prijetnje u Europi te jačanja tehnoloških i industrijskih kapaciteta u tom području. **Time su posebno obuhvaćeni novi mandat Agencije Europske unije za mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA) i uspostava dobrovoljnog okvira za kibersigurnosnu certifikaciju diljem Unije, među ostalim radi poboljšanja i širenja kapaciteta povezanih s kibersigurnošću.**
- (24) Povjerenje je preduvjet za funkcioniranje jedinstvenog digitalnog tržišta. Tehnologije kibersigurnosti kao što su digitalni identiteti, kriptografija ili otkrivanje neovlaštenog ulaska te njihova primjena u područjima kao što su financije, industrija 4.0, energetika, prijevoz, zdravstvena skrb ili e-uprava ključne su za osiguravanje zaštite i pouzdanosti mrežnih aktivnosti i prijenosa za građane, javne uprave i poduzeća.
- (25) Europsko vijeće u svojim je zaključcima od 19. listopada 2017. naglasilo da su za uspješnu izgradnju digitalne Europe potrebna osobito tržišta rada u Uniji i sustavi osposobljavanja i obrazovanja koji su prilagođeni digitalnom dobu te ulaganja u digitalne vještine kako bi se svim Europljanima pružile mogućnosti i načini za djelovanje.

²⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/cybersecurity>

- (26) Europsko vijeće u svojim je zaključcima od 14. prosinca 2017. pozvalo države članice, Vijeće i Komisiju da nastave raditi na temama sastanka na vrhu o socijalnim pitanjima održanog u Göteborgu u studenome 2017. uključujući europski stup socijalnih prava, obrazovanje i osposobljavanje te provedbu novog europskog programa vještina. Europsko vijeće zatražilo je od Komisije, Vijeća i država članica da razmotre moguće mjere koje se odnose na izazove u pogledu vještina povezanih s digitalizacijom, kibersigurnosti, medijskom pismenosti i umjetnom inteligencijom te na potrebu za uključivim pristupom obrazovanju i osposobljavanju koji se temelji na cjeloživotnom učenju i usmjeren je na inovacije. Kao odgovor na to Komisija je 17. siječnja 2018. predstavila prvi paket mjera koje se odnose na pitanje ključnih kompetencija, digitalnih vještina²⁶ te zajedničkih vrijednosti i uključivog obrazovanja. U svibnju 2018. donesen je drugi paket mjera kao nastavak napora na izgradnji europskog prostora obrazovanja do 2025., kojim se također naglašava središnja uloga digitalnih vještina.
- (27) U svojoj rezoluciji od 1. lipnja 2017. o digitalizaciji europske industrije²⁷ Europski parlament naveo je da su obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje temelj socijalne kohezije u digitalnom društvu.
- (28) Napredne digitalne tehnologije koje podržava ovaj Program, kao što su računalstvo visokih performansi, kibersigurnost i umjetna inteligencija sada su dovoljno zrele da iz istraživačkog sektora prijeđu u širu uporabu u Uniji te da se njihova provedba i razvoj odvija na razini Unije. Ne samo uvođenje tih tehnologija već i razvoj vještina zahtijeva odgovor na razini Unije. Potrebno je dodatno razviti, povećati i učiniti pristupačnijima mogućnosti osposobljavanja u području naprednih digitalnih vještina. U protivnom bi moglo doći do prepreka nesmetanom uvođenju naprednih digitalnih vještina, što bi moglo imati negativne posljedice za opću konkurentnost Unijina gospodarstva. Djelovanja koja se podupiru ovim Programom dopunjavaju ona koja se podupiru ESF-om, EFRR-om i programom Obzor Europa. **Usmjerena su na radnu snagu, u privatnom i javnom sektoru, osobito stručnjake u području IKT-a i druge stručnjake povezane s tim područjem te studente. U te kategorije spadaju polaznici i predavači. Pod radnom snagom podrazumijeva se ekonomski aktivno stanovništvo, a tim se pojmom obuhvaćaju i zaposleni (zaposlene i samozaposlene osobe) i nezaposleni.**

²⁶ U okviru tog paketa u Akcijskom planu za digitalno obrazovanje (COM(2018) 22 final) utvrđuje se niz mjera za potporu državama članicama u razvoju digitalnih vještina i kompetencija u formalnom obrazovanju.

²⁷ Dokument s referentnom oznakom A8-0183/2017, dostupan na:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2017-0240>

- (29) Modernizacija javnih uprava i usluga s pomoću digitalizacije ključna je za smanjenje administrativnog opterećenja za industriju i građane općenito, a to se može postići bržom, praktičnijom i povoljnijom interakcijom s javnim tijelima te pružanjem učinkovitijih i kvalitetnijih usluga građanima i poduzećima. Budući da brojne usluge od javnog interesa već imaju europsku dimenziju, podupiranjem njihove provedbe i uvođenja na razini Unije zajamčilo bi se da građani i poduzeća ostvare korist od pristupa visokokvalitetnim digitalnim uslugama diljem Europe. **Osim toga, očekuje se da će se potporom Unije u tom području potaknuti ponovna uporaba informacija javnog sektora.**
- (30) Digitalna transformacija u područjima od javnog interesa, kao što su zdravstvena skrb²⁸, mobilnost, pravosuđe, praćenje Zemlje/okoliša, obrazovanje i kultura, zahtijeva nastavak i proširenje infrastrukture digitalnih usluga, koja omogućuje sigurnu prekograničnu razmjenu podataka i potiče razvoj na nacionalnoj razini. Njihova koordinacija u skladu s ovom Uredbom omogućuje najbolji potencijal za iskorištavanje sinergija.
- (30.a) Uvođenje potrebnih digitalnih tehnologija, posebno onih u okviru posebnih ciljeva koji se odnose na računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju i kibersigurnost te povjerenje, ključno je da bi se imalo koristi od digitalne transformacije i mogle bi ga nadopunjavati druge vodeće najnaprednije tehnologije i tehnologije budućnosti kao što su distribuirane glavne knjige (npr. ulančani blokovi).**
- (31) U deklaraciji iz Tallinna od 6. listopada 2017. Vijeće EU-a zaključilo je da se zbog digitalnog napretka naša društva i gospodarstva mijenjaju iz temelja, dovodeći pritom u pitanje učinkovitost prethodno razvijenih politika u brojnim područjima te ulogu i funkciju javne uprave općenito. Naša je dužnost predvidjeti s time povezane izazove i upravljati njima kako bismo zadovoljili potrebe građana i poduzeća te ispunili njihova očekivanja.
- (32) Modernizacija europskih javnih uprava jedan je od ključnih prioriteta za uspješnu provedbu strategije jedinstvenog digitalnog tržišta. U evaluaciji te strategije sredinom provedbenog razdoblja naglašena je potreba za jačanjem transformacije javnih uprava i za osiguravanjem jednostavnog, pouzdanog i nesmetanog pristupa javnim uslugama za građane.
- (33) Godišnji pregled rasta koji je Komisija objavila 2017.²⁹ pokazuje da kvaliteta europskih javnih uprava izravno utječe na gospodarsko okruženje te da je stoga od ključne važnosti za poticanje produktivnosti, konkurentnosti, ekonomske suradnje, rasta i zapošljavanja. Konkretno, učinkovita i transparentna javna uprava te djelotvorni pravosudni sustavi neophodni su za podupiranje gospodarskog rasta i pružanje visokokvalitetnih usluga poduzećima i građanima.

²⁸ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/HR/COM-2018-233-F1-HR-MAIN-PART-1.PDF>

²⁹ COM(2016) 725 final

- (34) Interoperabilnost europskih javnih usluga odnosi se na upravu na svim razinama: na razini Unije, na nacionalnoj, na regionalnoj i na lokalnoj razini. Osim što uklanja prepreke funkcioniranju jedinstvenog tržišta, interoperabilnost olakšava uspješnu provedbu politika i nudi veliki potencijal za izbjegavanje prekograničnih elektroničkih prepreka te osigurava nastanak novih zajedničkih javnih usluga na razini Unije odnosno usklađivanje takvih usluga u razvoju. Kako bi se uklonila rascjepkanost europskih usluga te podržale temeljne slobode i operativno međusobno priznavanje u EU-u, potrebno je promicati holistički, međusektorski i prekogranični pristup interoperabilnosti na način koji jamči najveću moguću učinkovitost i agilnost u odnosu na krajnje korisnike. To znači da interoperabilnost treba razumjeti u širem smislu, uzimajući u obzir čitav niz aspekata, od tehničkih do pravnih, te obuhvaćajući elemente politike u tom području. U skladu s tim raspon aktivnosti trebao bi nadilaziti uobičajeni životni ciklus rješenja te uključivati sve elemente intervencija kojima bi se podržali svi potrebni okvirni uvjeti za održivu interoperabilnost u širem smislu.
- (35) Za posebne aktivnosti namijenjene provedbi okvira interoperabilnosti i interoperabilnosti razvijenih rješenja dodijeljena su sredstva u iznosu do 194 milijuna EUR.
- (36) U rezoluciji Europskog parlamenta od 1. lipnja 2017. o digitalizaciji europske industrije³⁰ istaknuta je važnost oslobađanja dostatnog javnog i privatnog financiranja za digitalizaciju europske industrije.
- (37) U travnju 2016. Komisija je donijela inicijativu pod nazivom Digitalizacija europske industrije kako bi osigurala „da svaka industrija u Europi, neovisno o veličini, lokaciji i sektoru, može u potpunosti iskoristiti mogućnosti koje proizlaze iz digitalnih inovacija”.³¹
- (38) Europski gospodarski i socijalni odbor pozdravio je Komunikaciju o digitalizaciji europske industrije i smatra da je ta komunikacija zajedno s popratnim dokumentima „prvi korak u velikom europskom programu rada koji će se provoditi u uskoj međusobnoj suradnji svih zainteresiranih javnih i privatnih strana”.³²
- (39) Za postizanje predviđenih ciljeva možda će biti potrebno iskoristiti potencijal komplementarnih tehnologija u području umrežavanja i računalstva, kako je navedeno u Komunikaciji „Digitalizacija europske industrije”³³, u kojoj je „dostupnost vrhunske infrastrukture umrežavanja i oblaka” prepoznata kao osnovni element digitalizacije industrije.

30

31

32

33 COM (2016) 180 final: Digitalizacija europske industrije – iskorištavanje svih prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta.

- (40) Opća uredba o zaštiti podataka, koja se primjenjuje od svibnja 2018., pruža jedinstven skup pravila izravno primjenjivih u pravnim porecima država članica, čime će se zajamčiti slobodan protok osobnih podataka među državama članicama EU-a i ojačati povjerenje i sigurnost pojedinaca, a to su dva nezaobilazna elementa za postizanje uistinu jedinstvenog digitalnog tržišta. Ako uključuju obradu osobnih podataka, mjere poduzete u skladu s ovim Programom trebale bi podupirati primjenu Opće uredbе o zaštiti podataka, primjerice u području umjetne inteligencije i tehnologije ulančanih blokova.
- (41) Program bi trebalo provoditi uz potpuno poštovanje međunarodnog okvira i okvira EU-a za zaštitu i provedbu intelektualnog vlasništva. Učinkovita zaštita intelektualnog vlasništva ima ključnu ulogu u području inovacija te je stoga nužna za učinkovitu provedbu Programa.
- (42) Tijela koja provode Program trebala bi se pridržavati odredaba primjenljivih na institucije Unije i nacionalnog zakonodavstva u vezi s postupanjem s osjetljivim dokumentima, posebno s osjetljivim neklasificiranim podacima i klasificiranim podacima EU-a. **Zbog sigurnosnih razloga za posebni cilj br. 3 iz poziva za podnošenje prijedloga i poziva za podnošenje ponuda u okviru ovog Programa moglo bi biti nužno isključenje subjekata koje nadziru treće zemlje. U izuzetnim slučajevima takvo bi isključenje moglo biti nužno i za posebne ciljeve br. 1 i 2. Sigurnosni razlozi za takvo isključenje trebali bi biti razmjerni i opravdani uz upućivanje na rizike u koje bi vodila uključenost takvih subjekata.**
- (43) Odražavajući važnost rješavanja problema povezanih s klimatskim promjenama u skladu s obvezama koje je Unija preuzela u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i UN-ovih ciljeva održivog razvoja, Program će pridonijeti općim klimatskim mjerama i dovesti do ostvarenja općeg cilja od 25 % proračunskih rashoda EU-a za potporu ciljevima u području klime³⁴. Relevantne mjere utvrdit će se tijekom pripreme i provedbe Programa i preispitati u kontekstu relevantnih evaluacija i postupaka preispitivanja.

³⁴ COM(2018) 321 final, page 1

- (44) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti za donošenje programâ rada trebalo bi dodijeliti Komisiji kako bi se ciljevi Programa ostvarili u skladu s prioritetima Unije i država članica, osiguravajući pritom dosljednost, transparentnost i kontinuitet zajedničkog djelovanja Unije i država članica. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu sa [...] postupkom **ispitivanja** iz članka [...] 5. Uredbe (EU) 182/2011³⁵ o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije. **Za mjere kojima se neizravno upravlja trebalo bi donijeti programe rada u skladu s pravilima upravnih odbora tijela za financiranje.**
- (45) Programe rada potrebno je u načelu donijeti kao višegodišnje programe rada, obično svake dvije godine, ili, ako je to opravdano zbog potreba povezanih s provedbom programa, kao godišnje programe rada. Oblike financiranja i načine provedbe u skladu s ovom Uredbom trebalo bi odabrati na temelju toga u kojoj je mjeri njima moguće postići posebne ciljeve djelovanja i ostvariti rezultate, uzimajući u obzir osobito troškove nadzora, administrativno opterećenje i očekivani rizik od nesukladnosti. To bi trebalo uključivati uzimanje u obzir korištenja paušalnih iznosa, fiksnih stopa i troškova po jedinici te financiranja koje nije povezano s troškovima kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.
- (46) Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u vezi s izmjenama Priloga II. radi preispitivanja i/ili dopune pokazatelja. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

³⁵ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (47) Ova Uredba poštuje temeljna prava i načela priznata u Povelji o temeljnim pravima Europske unije, osobito ona navedena u člancima 8., 11., 16., 21., 35., 38. i 47. o zaštiti osobnih podataka, slobodi izražavanja i informiranja, slobodi poslovanja, zabrani diskriminacije, zdravstvenoj skrbi, zaštiti potrošača i pravu na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje. Države članice moraju primjenjivati ovu Uredbu u skladu s tim pravima i načelima.
- [(48) Treće zemlje koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene u skladu sa Sporazumom o EGP-u, kojim je predviđena provedba programâ na temelju odluke donesene u skladu s tim sporazumom. Trebalo bi uvesti posebnu odredbu u ovoj Uredbi kako bi se dodijelila potrebna prava i pristup koji je nužan odgovornom službeniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF) i Europskom revizorskom sudu kako bi sveobuhvatno izvršavali svoje ovlasti.]
- (49) Horizontalna financijska pravila koja su donijeli Europski parlament i Vijeće u skladu s člankom 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije primjenjuju se na ovu Uredbu. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima je osobito određen postupak za utvrđivanje i izvršavanje proračuna putem bespovratnih sredstava, javne nabave, nagrada i neizravnog izvršenja te su predviđene provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. [Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a odnose se i na zaštitu proračuna Unije u slučaju općih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama jer je poštovanje vladavine prava osnovni preduvjet za dobro financijsko upravljanje i učinkovito financiranje sredstvima EU-a].

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet

Ovom Uredbom uspostavlja se program Digitalna Europa („Program“).

Njome se određuju ciljevi Programa, proračun za razdoblje 2021.–2027., oblici financiranja koje osigurava Europska unija i pravila za osiguravanje tog financiranja.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „operacije mješovitog financiranja” znači djelovanja financirana iz proračuna EU-a, među ostalim u okviru mehanizama za mješovito financiranje u skladu s člankom 2. stavkom 6. Financijske uredbe, u kojima se kombiniraju bespovratni oblici potpore i/ili financijski instrumenti iz proračuna EU-a i povratni oblici potpore iz razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja.
- (b) „pravni subjekt” znači bilo koja fizička osoba ili pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s nacionalnim pravom, pravom Unije ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i koja može, djelujući u svoje ime, izvršavati prava i preuzimati obveze, ili subjekt bez pravne osobnosti u skladu s člankom 197. stavkom 2. točkom (c) Financijske uredbe;
- (c) „treća zemlja” znači zemlja koja nije članica Unije;
- (d) „pridružena zemlja” znači treća zemlja koja je stranka sporazuma s Unijom kojim se omogućuje njezino sudjelovanje u Programu u skladu s člankom 10.; „međunarodna organizacija europskog interesa” znači međunarodna organizacija čiju većinu čine države članice ili čije je sjedište u državi članici;

- (e) „**europski digitalnoinovacijski centar**” znači pravna osoba [...] odabrana u otvorenom i konkurentnom postupku kako bi izvršavala zadaće u okviru Programa **kako je definirano u članku 16.**, osobito **izravno** pružanje tehnološkog stručnog znanja i sredstava za eksperimentiranje, kao što su oprema i softverski alati za omogućivanje digitalne transformacije industrije, **posebno malih i srednjih poduzeća te poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, kao i javnog sektora, ili osiguravanje pristupa njima.**
- (f) „napredne digitalne vještine” vještine su i **stručne** kompetencije koje **zahtijevaju [...]** **znanje, stav i iskustvo** potrebne za **razumijevanje**, osmišljavanje, razvoj, upravljanje, **ispitivanje**, uvođenje, **upotrebu** i održavanje tehnologija, **proizvoda i usluga** koji se podupiru ovom Uredbom **u skladu s člankom 3. stavkom 2. točkama (a), (b), (c) i (e).**
- (g) „**kibersigurnost**” znači zaštita mrežnih i informacijskih sustava, njihovih korisnika i ostalih osoba od kiberprijetnji.
- (h) „**infrastrukture digitalnih usluga**” znači infrastrukture kojima se omogućuje elektronička dostava umreženih usluga, obično putem interneta.
- (i) „**pečat izvrsnosti**” znači certifikacijska oznaka koja pokazuje da je prijedlog podnesen na poziv na podnošenje prijedloga premašio sve pragove utvrđene u programu rada, ali nije mogao biti financiran zbog nedostatka proračuna dostupnog za taj poziv u programu rada.

Članak 3.

Ciljevi Programa

1. Opći cilj programa jest podupirati digitalnu transformaciju europskog gospodarstva i društva, [...] usmjeriti njezine koristi prema europskim građanima i poduzećima **te poboljšati konkurentnost Europe u globalnom digitalnom gospodarstvu. Za to je nužna sveobuhvatna, međusektorska i prekogranična potpora te snažniji doprinos Unije.** Programom, koji se provodi u bliskoj koordinaciji s drugim programima financiranja Unije ako je to primjenjivo, će se:
 - (a) [...] **ojačati i promicati** europski kapaciteti u ključnim područjima digitalne tehnologije putem sveobuhvatne primjene,
 - (b) povećati njihovo širenje i prihvaćanje u područjima od javnog interesa i u privatnom sektoru.

2. Program će imati pet **međusobno povezanih** posebnih ciljeva:
 - (a) Posebni cilj br. 1: Računalstvo visokih performansi
 - (b) Posebni cilj br. 2: Umjetna inteligencija
 - (c) Posebni cilj br. 3: Kibersigurnost i povjerenje
 - (d) Posebni cilj br. 4: Napredne digitalne vještine
 - (e) Posebni cilj br. 5: Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost

Članak 4.

Računalstvo visokih performansi

1. Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja 1., Računalstvo visokih performansi, nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:
 - (a) uvođenje, koordinacija na razini Unije i rad integriranih, **na potražnju usmjerenih** visokokvalitetnih eksaskalarnih³⁶ superračunala i podatkovne infrastrukture u Uniji **i kojima se upravlja aplikacijama**, koji moraju biti **lako** dostupni [...] javnim i privatnim korisnicima, **prije svega malim i srednjim poduzećima, bez obzira na to u kojoj se državi članici nalaze i u okviru [...]** istraživanja financiranih javnim sredstvima [...] **u skladu s {Uredbom Vijeća o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi};**
 - (b) uvođenje tehnologije odmah spremne za uporabu / operativne tehnologije koja je rezultat istraživanja i inovacija radi izgradnje integriranog Unijina ekosustava računalstva visokih performansi, što obuhvaća [...] **različite aspekte** znanstvenog i industrijskog vrijednosnog lanca, uključujući hardver, softver, aplikacije, usluge, međupovezanost i digitalne vještine;
 - (c) uvođenje i rad post-eksaskalarnih³⁷ infrastrukture, uključujući integraciju s tehnologijama kvantnog računalstva i [...] istraživačke infrastrukture za računalnu znanost.
2. **Mjere u okviru tog posebnog cilja [...] provode se prvenstveno putem zajedničkog poduzeća koje je ustanovljeno {Uredbom Vijeća o osnivanju Zajedničkog poduzeća za europsko računalstvo visokih performansi}.**

³⁶ [...]

³⁷ [...]

Članak 5.

Umjetna inteligencija

1. Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja 2., Umjetna inteligencija, nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:
 - (a) izgradnja i jačanje temeljnih kapaciteta umjetne inteligencije **i znanja** u Uniji, uključujući podatkovne resurse **visoke kvalitete i odgovarajuće mehanizme razmjene** te knjižnice algoritama, **jamčeći istovremeno pristup koji je uključiv i usmjeren na čovjeka [...]** [...] U **potpunom** skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka, **dostupna rješenja i podaci koji se temelje na umjetnoj inteligenciji zamišljena su tako da poštuju načela privatnosti i sigurnosti i u obzir uzimaju [...]** etička načela kojima se poštuju europske vrijednosti;
 - (b) osiguravanje pristupa tim kapacitetima za [...] poduzeća, **civilno društvo** i javne uprave **kako bi se u najvećoj mjeri povećala njihova korist za europsko društvo i gospodarstvo i tako olakšao prijenos metoda umjetne inteligencije, među ostalim [...]** u komercijalnoj primjeni;
 - (c) jačanje i umrežavanje [...] sredstava za testiranje umjetne inteligencije i eksperimentiranje s njom u državama članicama [...].
2. **Mjere u okviru ovog posebnog cilja [...] provode se izravnim upravljanjem osim u slučaju operacija mješovitog financiranja.**

Članak 6.

Kibersigurnost i povjerenje

1. Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja 3., Kibersigurnost i povjerenje, nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:
 - (a) pružanje potpore, zajedno s državama članicama, **izgradnji i** javnoj nabavi napredne kibersigurnosne opreme, alata i podatkovne infrastrukture **u Europi u potpunom [...]** skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka;
 - (b) potpora **izgradnji** i najboljoj uporabi europskog znanja, kapaciteta i vještina povezanih s kibersigurnošću;

- [(c) osiguravanje širokog uvođenja [...] **učinkovitim najnaprednijih** rješenja za kibersigurnost [...] u cijelom **europskom** gospodarstvu;
 - (d) jačanje kapaciteta država članica i privatnog sektora kako bi im se pomoglo uskladiti s Direktivom (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije³⁸, **među ostalim putem mjera usmjerenih na razvoj kulture kibersigurnosti unutar organizacija.**
 - (e) **unapređivanje suradnje civilnih i obrambenih sfera s obzirom na dvojnju upotrebu projekata, usluga, kompetencija i primjena u kibersigurnosti, u skladu s člankom 4. stavkom 7. Uredbe 2019/XXXX o osnivanju Europskog centra za stručnost u području kibersigurnosti, industrije, tehnologije i istraživanja i Mreže nacionalnih koordinacijskih centara.] [...]**
2. **[Mjere u okviru ovog posebnog cilja [...] provode se prvenstveno putem Europskog centra za stručnost u području kibersigurnosti, industrije, tehnologije i istraživanja te Mreže za stručnost u području kibersigurnosti u skladu s {Uredbom 2019/XXXX [...] o osnivanju Europskog centra za stručnost u području kibersigurnosti, industrije, tehnologije i istraživanja i Mreže nacionalnih koordinacijskih centara}.]**

Članak 7.

Napredne digitalne vještine

1. Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja 4., Napredne digitalne vještine, podupire se razvoj naprednih digitalnih vještina u područjima koja se podupiru ovim programom i time pridonosi povećanju europske kadrovske baze, poticanju veće profesionalnosti, osobito u pogledu računalstva visokih performansi, analitike velikih podataka, kibersigurnosti, tehnologija distribuirane glavne knjige (**npr. ulančani blokovi**), **kvantne tehnologije**, robotike i umjetne inteligencije. Financijskom intervencijom nastoje se postići sljedeći operativni ciljevi:
- (a) pružanje potpore osmišljavanju i izvedbi dugotrajnog osposobljavanja i tečajeva za studente [...] i radnu snagu;

³⁸ SL L 194, 19.7.2016., str. 1–30.

- (b) pružanje potpore osmišljavanju i izvedbi kratkotrajnog osposobljavanja i tečajeva za [...] radnu snagu, **posebno u malim i srednjim poduzećima i javnom sektoru**;
 - (c) pružanje potpore za osposobljavanje i [...] **radne prakse** za studente [...] i **radnu snagu, posebno u malim i srednjim poduzećima i javnom sektoru.**
- 2. Mjere u okviru ovog posebnog cilja [...] provode se izravnim upravljanjem.**

Članak 8.

Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost

1. Financijskom intervencijom Unije u okviru posebnog cilja 5., Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost, moraju se postići sljedeći operativni ciljevi:
 - (a) [...] **podupiranje** javnog sektora i područja od javnog interesa, kao što su **zdravlje i skrb, obrazovanje, pravosuđe, promet, mobilnost, energetika, okoliš, kulturni i kreativni sektori**, [...] u upotrebi učinkovitih **najnovijih** [...] digitalnih tehnologija, [...] **poput** računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije i kibersigurnosti te pristupu njima;
 - (b) uvođenje, rad i održavanje transeuropskih interoperabilnih infrastruktura digitalnih usluga (uključujući povezane usluge) kao nadopuna nacionalnim i regionalnim aktivnostima;
 - (ba) podupiranje integracije i upotrebe transeuropskih infrastruktura digitalnih usluga i dogovorenih europskih digitalnih standarda u javnom sektoru i područjima od javnog interesa radi olakšavanja troškovno učinkovite provedbe i interoperabilnosti;**
 - (c) olakšavanje razvoja, ažuriranja i uporabe rješenja i okvira od strane europskih javnih uprava, poduzeća i građana, uključujući ponovnu uporabu interoperabilnih rješenja i okvira;
 - (d) pružanje [...] **javnom sektoru** [...] i [...] **industriju Unije, prije svega malim i srednjim poduzećima, jednostavnog pristupa** testiranju i pokusnom izvođenju digitalnih tehnologija, uključujući njihovu prekograničnu uporabu;
 - (e) podupiranje prihvaćanja **od strane javnog sektora i industrije Unije, a prije svega malih i srednjih poduzeća**, naprednih digitalnih i povezanih tehnologija, uključujući osobito računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju, kibersigurnost, **druge vodeće najnaprednije** tehnologije i [...] tehnologije budućnosti **poput distribuiranih glavnih knjiga (npr. ulančani blokovi)** [...];

- (f) podupiranje osmišljavanja, testiranja, provedbe i uvođenja interoperabilnih digitalnih rješenja, **uključujući rješenja digitalne vlade**, za javne usluge na razini EU-a isporučene preko platforme s ponovno upotrebljivim rješenjima utemeljenima na podacima, poticanje inovacija i uspostava zajedničkih okvira kako bi se omogućio puni potencijal usluga javnih uprava za europske građane i poduzeća;
 - (g) osiguravanje kontinuiranog kapaciteta na razini Unije za promatranje i analizu digitalnih trendova koji se brzo mijenjaju te prilagodbu njima, kao i dijeljenje i uključivanje najboljih praksi;
 - (h) podupiranje suradnje usmjerene na postizanje europskog ekosustava za pouzdane **digitalne** infrastrukture i infrastrukture **za razmjenu podataka** s pomoću usluga i aplikacija distribuirane glavne knjige, uključujući potporu za interoperabilnost i standardizaciju te poticanje uvođenja prekograničnih aplikacija EU-a;
 - i. nadogradnja i jačanje [...] **europskih digitalnoinovacijskih centara i njihove mreže**.
2. **Mjere u okviru ovog posebnog cilja [...] provode se izravnim upravljanjem osim u slučaju operacija mješovitog financiranja.**

Članak 9.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje 2021.–2027. iznosi [9 194 000 000 EUR u tekućim cijenama].
2. Indikativna raspodjela navedenog iznosa jest sljedeća:
 - (a)[...] [2 698 240 000 EUR] za posebni cilj br. 1, Računalstvo visokih performansi
 - (b)[...] [2 498 369 000 EUR] za posebni cilj br. 2, Umjetna inteligencija
 - (c)[...] [1 998 696 000 EUR] za posebni cilj br. 3, Kibersigurnost i povjerenje
 - (d)[...] [699 543 000 EUR] za posebni cilj br. 4, Računalstvo visokih performansi
 - (e)[...] [299 152 000 000 EUR] za posebni cilj br. 5, Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost.

3. Iznos naveden u stavku 1. može se upotrijebiti i za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Programa, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije koje uključuju korporativne informacijske sustave.
4. Proračunske obveze za djelovanja koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti tijekom nekoliko godina na godišnje obroke.
5. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja **i prenosiva u skladu s { [...] člankom 21. Uredbe o zajedničkim odredbama[...] }** mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Program, **osobito kako bi nadopunjavala bespovratna sredstva dodijeljena mjeri u iznosu do 100 % ukupnih prihvatljivih troškova ako je moguće.** Komisija ta sredstva izvršava u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog članka. [...]Ta će se sredstva upotrebljavati **samo** u korist predmetne države članice.
6. Ne dovodeći u pitanje Financijsku uredbu, rashodi za djelovanja koji proizlaze iz projekata uključenih u prvi program rada mogu biti prihvatljivi od 1. siječnja 2021.

Članak 10.

Treće zemlje pridružene Programu

Program je otvoren:

1. članicama Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) koje su članice Europskog gospodarskog prostora, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru;
2. zemljama pristupnicama, zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatima u skladu s općim načelima i općim uvjetima njihova sudjelovanja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
3. zemljama na koje se odnosi europska politika susjedstva u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
4. [...] trećim zemljama u skladu s uvjetima utvrđenima u posebnom sporazumu o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem Unijinu programu ako se tim sporazumom
 - jamči pravedna ravnoteža u smislu doprinosa te treće zemlje i koristi koje ostvaruje sudjelovanjem u programima Unije,
 - utvrđuju uvjeti sudjelovanja u programima, uključujući obračun financijskih doprinosa pojedinačnim programima i administrativnih troškova tih programa. Ti se doprinosi smatraju namjenskim prihodom u skladu s člankom [21. stavkom 5]. [nove Financijske uredbe];
 - trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za odlučivanje o programu,
 - jamči da Unija ima pravo osigurati dobro financijsko upravljanje i štititi svoje financijske interese.]

Članak 11.

Međunarodna suradnja

1. Unija može surađivati s trećim zemljama navedenima u članku 10., s ostalim trećim zemljama i s međunarodnim organizacijama ili tijelima osnovanima u tim zemljama, a osobito u okviru Euromediterranskog partnerstva i Istočnog partnerstva, te sa susjednim zemljama, posebno zemljama zapadnog Balkana i zemljama crnomorske regije. Ne dovodeći u pitanje članak [...] [19]. [...], povezani troškovi nisu pokriveni programom.
2. Suradnja s trećim zemljama i organizacijama spomenutima u stavku 1. u okviru **posebnog cilja br. 1, Računalstvo visokih performansi, posebnog cilja br. 2, Umjetna inteligencija i posebnog cilja br. 3, Kibersigurnost i povjerenje**, primjenjuje se članak 12 [...].

Članak 12.

Sigurnost

- [...]1. Djelovanja provedena u okviru Programa u skladu su s primjenjivim sigurnosnim propisima, a osobito zaštita povjerljivih informacija od neovlaštenog razotkrivanja, uključujući sukladnost s relevantnim nacionalnim pravom i pravom Unije. U slučaju djelovanja koja se provode izvan Unije **upotrebom i/ili izradom klasificiranih podataka** nužno je da je, uz sukladnost s navedenim zahtjevima, sklopljen sigurnosni sporazum između Unije i treće zemlje u kojoj se aktivnost provodi.
- [...]2. Prema potrebi, prijedlozi i ponude uključuju samoprocjenu sigurnosti u kojoj se navode svi sigurnosni problemi i detalji o tome kako će se pristupiti rješavanju tih problema kako bi se uskladilo s relevantnim nacionalnim propisima i propisima Unije.
- [...]3. Prema potrebi, Komisija ili tijelo za financiranje provodi sigurnosnu provjeru prijedloga sa sigurnosnim problemima.
- [...]4. Prema potrebi, djelovanja su usklađena s Odlukom Komisije (EU, Euratom) 2015/444/EZ³⁹ i njezinim provedbenim pravilima.

³⁹ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

- [...]5. Programom rada može se predvidjeti i da sudjelovanje pravnih subjekata s poslovnim nastanom u pridruženim zemljama i pravnih subjekata s poslovnim nastanom u EU-u, ali pod nadzorom iz trećih zemalja u svim ili nekim djelovanjima u okviru posebnih ciljeva **br. 1, 2 i 3** nije prihvatljivo zbog **opravdanih** sigurnosnih razloga. U takvim slučajevima pozivi na podnošenje prijedloga i pozivi na podnošenje ponuda ograničeni su na subjekte s poslovnim nastanom u državama članicama ili za koje se smatra da ondje imaju poslovni nastan te na one koji su pod kontrolom država članica i/ili državljana država članica. **Bilo kakvo ograničenje sudjelovanja pravnih subjekata s poslovnim nastanom u pridruženim zemljama u skladu je s uvjetima mjerodavnog sporazuma.**

Članak 13.

Sinergijski učinci s drugim Unijinim programima

1. Provedba Programa osmišljena je tako da omogućuje sinergiju, kako je detaljnije opisano u Prilogu III., s drugim Unijinim programima financiranja, osobito putem režima za komplementarno financiranje iz programa EU-a gdje to dozvoljavaju načini upravljanja; bilo jedno nakon drugoga, na izmjenjujući način ili putem kombinacije sredstava, uključujući za zajedničko financiranje djelovanja.
2. **Komisija u suradnji s državama članicama osigurava sveukupnu dosljednost i komplementarnost Programa s odgovarajućim politikama i programima. S tim ciljem Komisija olakšava utvrđivanje [...] prikladnih mehanizama koordinacije među relevantnim tijelima i uspostavlja odgovarajuće alate za praćenje [...] kako bi se sustavno omogućila sinergija između Programa i svih relevantnih financijskih instrumenata EU-a. Režimi pridonose izbjegavanju dupliciranja i maksimalnom povećanju učinka rashoda.**

Članak 14.

Provedba i oblici financiranja

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili neizravnog upravljanja s tijelima navedenima u članku 62. stavku 1. točki (c) [...] Financijske uredbe **u skladu s člancima od 4. do 8.** [...] Tijela za financiranje mogu odstupiti od pravila za sudjelovanje i širenje utvrđenih u ovoj Uredbi samo ako je to predviđeno u osnovnom aktu kojim se osniva tijelo za financiranje i/ili mu se povjeravaju zadaće provedbe proračuna, za tijela za financiranje na temelju članka 62. stavka 1. točke (c) podtočaka ii., iii. ili v. Financijske uredbe, ako je to predviđeno u sporazumu o doprinosima i njihove posebne operativne potrebe ili priroda djelovanja to zahtijevaju.
2. Programom se može omogućiti financiranje u bilo kojem obliku navedenom u Financijskoj uredbi, prije svega uključujući javnu nabavu kao primarni oblik i nagrade. Njime se može omogućiti financiranje i u obliku financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja.
3. Doprinosi za mehanizam uzajamnog osiguranja mogu pokrivati rizik povezan s povratom sredstava koje primatelji duguju i koji se smatra dovoljnim jamstvom na temelju Financijske uredbe. Primjenjuju se odredbe utvrđene u {članku X. Uredbe XXX *nasljednica Uredbe o jamstvenom fondu*}.

Članak 15.

Europska partnerstva

Program se može provoditi putem europskih partnerstava **koja su u skladu s [Uredbom o Obzoru Europa u okviru procesa strateškog planiranja međusobno utvrdile Europska komisija i države članice]**. To naročito može uključivati doprinose postojećim ili novim javno-privatnim partnerstvima u obliku zajedničkih poduzeća osnovanih na temelju članka 187. UFEU-a. Za te doprinose primjenjuju se odredbe povezane s europskim partnerstvima na temelju [Uredbe o Obzoru Europa, upućivanje će se dodati].

Članak 16.

Europski digitalnoinovacijski centri

1. Tijekom prve godine provedbe Programa uspostavlja se početna mreža **europskih digitalnoinovacijskih centara**.
2. Za potrebe uspostave mreže iz stavka 1. svaka država članica imenuje, **u skladu s nacionalnim postupcima**, subjekte kandidate [...] na temelju sljedećih kriterija:
 - (a) odgovarajućih kompetencija povezanih s funkcijama **europskih digitalnoinovacijskih centara utvrđenim u članku 16. stavku 6. i kompetencija u jednom području ili više njih, kako su utvrđena u članku 3. stavku 2.;**
 - (b) odgovarajućeg upravljačkog kapaciteta, osoblja i infrastrukture **potrebnih za izvršavanje funkcija utvrđenih u članku 16. stavku 6.;**
 - (c) operativnih i pravnih sredstava za primjenu administrativnih, ugovornih i financijskih pravila upravljanja koja su utvrđena na razini Unije;
 - (d) odgovarajuće financijske **održivosti, dokazane prema potrebi putem** jamstava, koja po mogućnosti izdaje javno tijelo, koja odgovaraju razini sredstava Unije kojima će upravljati.
3. Komisija donosi odluku o odabiru subjekata koji čine početnu mrežu [...] **u skladu s postupkom iz članka 27.a stavka 2., uzimajući u najvećoj mjeri u obzir mišljenje svake države članice prije odabira europskog digitalnoinovacijskog centra na njezinu državnom području.** Te subjekte Komisija odabire među subjektima kandidatima koje su države članice odredile na temelju kriterija navedenih u stavku 2. i sljedećih dodatnih kriterija:
 - (a) sredstava dostupnih za financiranje početne mreže;
 - (b) potrebe da se početnom mrežom osigura pokrivenost potreba industrije i područja od javnog interesa te sveobuhvatna i uravnotežena zemljopisna pokrivenost.

4. **Nakon otvorenog i natjecateljskog postupka te uzimajući u obzir u najvećoj mogućoj mjeri mišljenje svake države članice prije odabira digitalnoinovacijskog centra na njezinu državnom području, Komisija odabire [...] dodatne europske digitalnoinovacijske centre [...] u skladu s postupkom iz članka 27.a stavka 2. [...], na način da osigurava [...] široku geografsku pokrivenost diljem Europe. Broj subjekata u mreži mora [...] zadovoljiti potražnju za uslugama centra u [...] dotičnoj državi članici te mora postojati najmanje jedan europski digitalnoinovacijski centar po državi članici. Kako bi se pristupilo rješavanju specifičnih ograničenja s kojima se suočavaju najudaljenije regije EU-a, mogu se imenovati posebna tijela za odgovaranje na njihove potrebe.**
- 4.a **Europski digitalnoinovacijski centri imaju znatnu ukupnu samostalnost u određivanju svoje [...] organizacije, sastava i radnih metoda.**
- 5[...]. **Europski digitalnoinovacijski centri [...] uključeni su u provedbu Programa [...] obavljajući sljedeće funkcije u korist industrije Unije, prije svega malih i srednjih poduzeća te poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, kao i javnog sektora:**
- (a) **podizanje svijesti i izravno pružanje stručnosti, znanja i usluga digitalne transformacije, uključujući sredstva za testiranje i eksperimentiranje [...], ili osiguravanje pristupa njima;**
 - (b) **olakšavanje prenošenja stručnog znanja i iskustva između regija, osobito umrežavanjem MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije s poslovnim nastanom u jednoj regiji s europskim digitalnoinovacijskim centrima s poslovnim nastanom u drugim regijama koji su najprimjereniji za pružanje relevantnih usluga;**
 - (c) **izravno pružanje tematskih usluga, [...] posebno usluga povezanih s umjetnom inteligencijom, računalstvom visokih performansi te kibersigurnošću i povjerenjem javnim upravama, organizacijama javnog sektora, MSP-ovima ili poduzećima srednje tržišne kapitalizacije, ili osiguravanje pristupa njima. [...] Europski digitalnoinovacijski centri mogu se specijalizirati za posebne tematske usluge i ne moraju pružati sve tematske usluge ili pružati te usluge svim kategorijama subjekata, navedene u ovom stavku; i**
 - (d) **pružanje financijske potpore trećim stranama u okviru posebnog cilja br. 4, Napredne digitalne vještine.**
- 6[...]. **U okviru tog programa [...] Europski digitalnoinovacijski centri [...] primaju financijska sredstva u obliku bespovratnih sredstava.**

POGLAVLJE II.

PRIHVATLJIVOST

Članak 17.

Prihvatljiva djelovanja

1. Samo djelovanja kojima se pridonosi ostvarenju ciljeva navedenih u članku 3. i člancima od 4. do 8. prihvatljiva su za financiranje.
2. Kriteriji prihvatljivosti djelovanja utvrđeni su u programima rada.

Članak 18.

Prihvatljivi subjekti

1. [...]
- [...]1. Prihvatljivi su sljedeći **pravni** subjekti:
 - (a) pravni subjekti s poslovnim nastanom u:
 - i. državi članici ili prekomorskoj zemlji ili području s njom povezanim
 - ii. trećim zemljama pridruženima Programu;
 - (b) svaki pravni subjekt osnovan u skladu s pravom Unije ili svaka međunarodna organizacija.
- [...]2. Pravni subjekti osnovani u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu iznimno su prihvatljivi za sudjelovanje u posebnim djelovanjima ako je to nužno radi ostvarenja ciljeva Programa. **Takvi subjekti snose troškove svojeg sudjelovanja, osim ako je drukčije navedeno u programima rada.**
- [...]3. Fizičke osobe nisu prihvatljive, osim za bespovratna sredstva dodijeljena u okviru Posebnog cilja br. 4. Napredne digitalne vještine

[...]4. Programom rada iz članka 23. može se predvidjeti da je sudjelovanje ograničeno samo na korisnike s poslovnim nastanom u državama članicama ili na korisnike s poslovnim nastanom u državama članicama i određenim pridruženim ili drugim trećim zemljama zbog sigurnosnih razloga ili na djelovanja koja su izravno povezana sa strateškom autonomijom EU-a. **Bilo kakvo ograničenje sudjelovanja pravnih subjekata s poslovnim nastanom u pridruženim zemljama u skladu je s uvjetima mjerodavnog sporazuma.**

6 [...]]

[...] 5. Programom rada iz članka 23. može se predvidjeti da prijedloge može podnijeti jedna država članica ili više njih, ili međunarodne organizacije, zajednička poduzeća, ili javna ili privatna poduzeća ili tijela s poslovnim nastanom u državama članicama, uz suglasnost dotičnih država članica.

POGLAVLJE III.

BESPOVRATNA SREDSTVA

Članak 19.

Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe.

Članak 20.

Kriteriji za dodjelu

1 Kriteriji za dodjelu definiraju se u programima rada i pozivima na podnošenje prijedloga, uzimajući u obzir barem sljedeće elemente:

- (a) zrelost djelovanja u razvoju projekta;
- (b) pouzdanost predloženog plana provedbe;
- (c) [...]

[...](c) potrebu za prevladavanjem financijskih prepreka poput manjka tržišnog financiranja.[...]

2. [...] S[...]ljedeći elementi uzimaju se u obzir, ako je primjenjivo:

[...] (a)**poticajni učinak potpore Unije javnim i privatnim ulaganjima;**

[...] [...] **očekivani** gospodarski i društveni utjecaj te utjecaj na klimu i okoliš [...];

[...] (c)[...] dostupnost i **jednostavnost pristupa odgovarajućim uslugama;**

[...] (d) [...] transeuropska dimenzija;

[...] (e)[...] , uravnotežena geografska raspodjela u cijeloj Uniji, [...] , [...] ;

[...] (f) [...] prisutnost plana za dugoročnu održivost;

[...] (g) [...] **sinergija i komplementarnost s drugim programima Unije** .

Članak 20.a

Evaluacija

U skladu s člankom 150. Financijske uredbe [...] zahtjeve za nepovratna sredstva ocjenjuje odbor za evaluacije koji je u potpunosti ili djelomično sastavljen od neovisnih vanjskih stručnjaka.

POGLAVLJE IV.

OPERACIJE MJEŠOVITOG FINANCIRANJA I DRUGO KOMBINIRANO FINANCIRANJE

Članak 21.

Operacije mješovitog financiranja

Operacije mješovitog financiranja donesene na temelju ovog Programa provode se u skladu s Uredbom o fondu InvestEU i glavom X. Financijske uredbe.

Članak 22.

Kumulativno, komplementarno i kombinirano financiranje

- 1 Za djelovanje za koje je dobiven doprinos iz drugog programa Unije, **uključujući sredstva u okviru podijeljenog upravljanja**, može se dobiti i doprinos [...] iz ovog Programa, uz uvjet da doprinosi ne pokrivaju iste troškove. Pravila svakog programa Unije koji doprinosi primjenjuju se na njegov odgovarajući doprinos djelovanju. Kumulativno financiranje ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja, a potpora iz različitih programa Unije može se izračunati na proporcionalnoj osnovi u skladu s dokumentima u kojima se utvrđuju uvjeti za potporu.
- [2. Djelovanja kojima je dodijeljena oznaka izvrsnosti ili koja su u skladu sa sljedećim kumulativnim [...] uvjetima:
 - (a) ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedloga u okviru Programa;
 - (b) u skladu su s minimalnim zahtjevima kvalitete tog poziva na podnošenje prijedloga;
 - (c) ne smiju se financirati u okviru tog poziva na podnošenje prijedloga zbog proračunskih ograničenja.

mogu primiti potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj, iz [...] Europskog socijalnog fonda+ ili Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, u skladu s člankom [67]. stavkom 5. Uredbe (EU) XX [Uredba o zajedničkim odredbama] i člankom [8]. Uredbe (EU) XX [Financiranje, upravljanje i nadzor zajedničke poljoprivredne politike], pod uvjetom da su takva djelovanja u skladu s ciljevima predmetnog programa. Primjenjuju se pravila fonda putem kojeg se pruža potpora[...] .]

POGLAVLJE V.

PROGRAMIRANJE, PRAĆENJE, EVALUACIJA I KONTROLA

Članak 23.

Programi rada

1. Program se provodi prema programima rada iz članka 110. Financijske uredbe.
2. Ti programi rada donose se kao višegodišnji programi [...] **koji obuhvaćaju jedan ili više posebnih ciljeva**. Ako je to opravdano posebnim potrebama provedbe, mogu se donijeti i kao godišnji programi [...].
3. Prvi višegodišnji programi rada usredotočeni su na aktivnosti utvrđene u Prilogu 1. i osiguravaju da se djelovanjima koja se njima podupiru ne istiskuje privatno financiranje. Naknadni programi rada mogu uključivati aktivnosti koje nisu utvrđene[...] u **tom** Prilogu pod uvjetom da su u skladu s ciljevima ove Uredbe, kako je utvrđeno u člancima od 4. do 8.
4. U programima rada navodi se, prema potrebi, cjelokupni iznos namijenjen operacijama mješovitog financiranja.
5. **Programi rada za posebni cilj [...] br. 2 Umjetna inteligencija, posebni cilj br. 4 Napredne digitalne vještine i posebni cilj br. 5 Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost te za moguće druge mjere u okviru izravnog upravljanja za posebni cilj br. 1 Računalstvo visokih performansi i posebni cilj br. 3 Kibersigurnost i povjerenje donosi Komisija putem [...]provedbenih akata. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 27.a stavka 2.**

Članak 24.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za praćenje provedbe i napretka Programa u ostvarivanju općih i posebnih ciljeva utvrđenih u članku 3. navedeni su u prilogu II.
2. Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka Programa prema ostvarivanju ciljeva, Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 27. radi izmjena Priloga II. kako bi se revidirali ili dopunili pokazatelji ako je to potrebno i kako bi se ova Uredba dopunila odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.
3. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe programa i rezultati prikupljaju djelotvorno, učinkovito i pravodobno. U tom cilju uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za korisnike sredstava Unije i države članice.
4. Službeni statistički podaci EU-a kao što su redovita statistička istraživanja o IKT-u moraju se maksimalno iskoristiti. Nacionalni zavodi za statistiku konzultiraju se i uključuju zajedno s Eurostatom u početno osmišljavanje i kasniji razvoj statističkih pokazatelja koji se upotrebljavaju za praćenje provedbe programa i napredak postignut u pogledu digitalne transformacije.

Članak 25.

Evaluacija [...] Programa

1. Evaluacije se provode pravodobno kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir tijekom postupka odlučivanja.
2. Privremena evaluacija Programa provodi se nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka provedbe Programa. **Privremena evaluacija temelj je za prilagodbu provedbe Programa, ako je primjenjivo, uzimajući u obzir i novi relevantan tehnološki razvoj.**
3. Na kraju provedbe Programa, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja navedenog u članku 1. Komisija provodi završnu evaluaciju Programa.

4. Evaluacijskim sustavom za izvješćivanje osigurat će se da korisnici sredstava Unije podatke za evaluaciju programa prikupljaju učinkovito, djelotvorno, pravodobno i na odgovarajućoj razini detalja.
5. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

Članak 26.

Revizije

1. Revizije uporabe doprinosa Unije koje provode osobe ili subjekti, među ostalim i oni koje institucije ili tijela Unije nisu ovlastili, osnova su za opće jamstvo u skladu s člankom 127. Financijske uredbe.
2. Kontrolnim sustavom osigurat će se odgovarajuća ravnoteža između povjerenja i kontrole, uzimajući u obzir administrativne troškove i druge troškove kontrola na svim razinama.
3. Revizija rashoda provodi se dosljedno i u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.
4. Kao dio kontrolnog sustava strategija revizije može se temeljiti na financijskoj reviziji reprezentativnog uzorka rashoda. Taj se reprezentativni uzorak dopunjuje odabirom koji se temelji na procjeni rizika povezanih s rashodima.
5. Djelovanja za koja se prima kumulativno financiranje iz različitih programa Unije revidiraju se samo jednom, pri čemu se obuhvaćaju svi uključeni programi i njihova primjenjiva pravila.

Članak 27.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima ovim člankom.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 24. dodjeljuje se Komisiji s trajanjem do 31. prosinca 2028.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 24. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 24. stupa na snagu **samo** ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 27.a

Postupak odbora

1. **Komisiji pomaže Odbor za koordinaciju programa Digitalna Europa. Navedeni odbor jest odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.**
- [...]2. **Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.**

[Članak 28.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u programu odlukom na temelju međunarodnog sporazuma ili na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja mora dodijeliti potrebna prava i pristup koji je nužan odgovornom službeniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF) i Europskom revizorskom sudu kako bi sveobuhvatno izvršavali svoje ovlasti. U slučaju OLAF-a takva prava uključuju pravo provođenja istraga, uključujući provjere i inspekcije na licu mjesta predviđene Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF).

POGLAVLJE VI.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29.

Informiranje, komunikacija, promidžba, potpora politici i širenje

1. Korisnici sredstava Unije priznaju porijeklo i jamče vidljivost financiranja Unije (posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata) pružajući usklađene, učinkovite i proporcionalne ciljane informacije različitoj publici, uključujući medije i javnost.
2. Komisija provodi aktivnosti obavješćivanja i priopćivanja u pogledu Programa, djelovanja i rezultata. Financijski izvori dodijeljeni Programu također pridonose institucijskom priopćivanju političkih prioriteta Unije ako se odnose na ciljeve navedene u članku 3.
3. Programom se pruža potpora razvoju politika, informiranju, podizanju svijesti i širenju aktivnosti te promicanju suradnje i razmjene iskustava u područjima navedenima u člancima od 4. do 8.

Članak 30.

Stavljanje izvan snage

[...] Odluka (EU) 2015/2240 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o uspostavi programa interoperabilnih rješenja i zajedničkih okvira za europske javne uprave, poduzetnike i građane (program ISA2) kao sredstva modernizacije javnog sektora stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

Članak 31.

Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu predmetnih djelovanja do njihova zaključenja, na temelju Uredbe (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰ i na temelju Odluke (EU) 2015/2240⁴¹, koje se nastavljaju primjenjivati na predmetna djelovanja do njihova zaključenja.
2. Financijskom omotnicom za Program mogu se pokriti i troškovi tehničke i administrativne pomoći potrebne radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih na temelju Uredbe (EU) br. 283/2014 i na temelju Odluke (EU) 2015/2240⁴².
3. Odobrena sredstva mogu se prema potrebi unijeti u proračun nakon 2027. za pokrivanje troškova iz članka 9. stavka 4. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.

⁴⁰ Uredba (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o smjernicama za transeuropske mreže u području telekomunikacijske infrastrukture i stavljanju izvan snage Odluke br. 1336/97/EZ (SL L 86, 21.3.2014., str. 14.).

⁴¹ Odluka (EU) 2015/2240 Europskog Parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o uspostavi programa interoperabilnih rješenja i zajedničkih okvira za europske javne uprave, poduzetnike i građane (program ISA2) kao sredstva modernizacije javnog sektora.

⁴² Odluka (EU) 2015/2240 Europskog Parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o uspostavi programa interoperabilnih rješenja i zajedničkih okvira za europske javne uprave, poduzetnike i građane (program ISA2) kao sredstva modernizacije javnog sektora.

Članak 32.

Stupanje na snagu

[...] Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

PRILOG 1.

AKTIVNOSTI

Tehnički opis programa: početni opseg aktivnosti

Početne aktivnosti Programa provode se u skladu sa sljedećim tehničkim opisom:

Posebni cilj br. 1 Računalstvo visokih performansi

Programom se provodi europska strategija o računalstvu visokih performansi podupiranjem potpunog ekosustava EU-a koji pruža potrebne kapacitete računalstva visokih performansi i podataka kako bi Europa bila konkurentna na svjetskoj razini. Cilj je strategije početi upotrebljavati vrhunsku infrastrukturu za računalstvo visokih performansi i podatke s eksaskalarnim sposobnostima do 2022./2023. te post-eksaskalarnu kapacitete do 2026./27., čime se Uniju oprema vlastitom neovisnom i konkurentnom zalihom tehnologije računalstva visokih performansi, postiže izvrsnost u aplikacijama računalstva visokih performansi te širi dostupnost i uporaba računalstva visokih performansi.

Početne aktivnosti uključuju:

1. Zajednički okvir za javnu nabavu **kojim se omogućuje pristup zajedničkog osmišljavanja za kupovinu** [...] integrirane mreže vrhunskog računalstva visokih performansi koja uključuje infrastrukturu za eksaskalarna (**izvođenje deset na osamnaestu operacija u sekundi**) superračunala i podatke. On je **lako pristupačan** [...] javnosti i privatnim korisnicima, **konkretno malim i srednjim poduzećima bez obzira na to u kojoj se državi članici nalaze i [...] u okviru** istraživanja financiranih javnim sredstvima [...], **u skladu s {Uredbom o osnivanju Europskog zajedničkog poduzeća za računalstvo visokih performansi}**.
2. Zajednički okvir za javnu nabavu infrastrukture za post-eksaskalarna (**izvođenje deset na osamnaestu operacija u sekundi**) superračunala, uključujući integraciju s tehnologijama kvantnog računalstva
3. Koordinaciju na razini EU-a i odgovarajuća financijska sredstva za potporu razvoju, javnoj nabavi i radu takve infrastrukture.
4. Umrežavanje kapaciteta država članica u pogledu računalstva visokih performansi i podataka te potporu državama članicama koje žele unaprijediti ili steći nove kapacitete računalstva visokih performansi.
5. Umrežavanje centara za kompetencije u području računalstva visokih performansi, **barem** jednog po državi članici i povezanog s njihovim nacionalnim centrima za superračunala kako bi se usluge računalstva visokih performansi pružale industriji (osobito MSP-ovima), akademskim ustanovama i javnim upravama.
6. Uvođenje tehnologije odmah spremne za uporabu / operativne tehnologije: superračunala kao usluga proizašla iz istraživanja i inovacija radi izgradnje integriranog europskog ekosustava računalstva visokih performansi, koji obuhvaća sve segmente znanstvenog i industrijskog vrijednosnog lanca (hardver, softver, aplikacije, usluge, međupovezanost i napredne digitalne vještine).

Posebni cilj br. 2 Umjetna inteligencija

S pomoću Programa izgrađuju se i jačaju temeljni kapaciteti umjetne inteligencije u Europi, uključujući podatkovne resurse i repozitorije algoritama te ih se čini dostupnima svim poduzećima i javnim upravama, ali i jačaju i umrežavaju postojeća **i novouvedena** sredstva za testiranje umjetne inteligencije i eksperimentiranje s njome u državama članicama.

Početne aktivnosti uključuju:

1. Stvaranje zajedničkih europskih podatkovnih prostora koji objedinjuju javne informacije širom Europe, **među ostalim iz ponovne uporabe informacija javnog sektora**, i postaju izvor ulaznih podataka za rješenja umjetne inteligencije. Ti prostori bili [...] bi otvoreni javnom i privatnom sektoru. Radi povećane uporabe, podatke u okviru prostora trebalo bi učiniti [...] interoperabilnima, **posebno [...] tražeći [...] formate podataka koji bi bili otvoreni, strojno čitljivi, standardizirani i dokumentirani**, u interakcijama između javnog i privatnog sektora, unutar sektorâ i među sektorima (semantička interoperabilnost).
2. Razvoj zajedničkih europskih **knjižnica ili sučelja** knjižnica algoritama koje bi bile **lako** dostupne svima **na temelju poštenih, razumnih i nediskriminirajućih uvjeta**. Poduzeća i javni sektor mogli bi utvrditi i nabaviti rješenje koje bi najbolje odgovaralo njihovim potrebama.
3. Zajedničko ulaganje s državama članicama u vrhunske referentne lokacije za eksperimentiranje i testiranje u stvarnom okruženju s fokusom na primjene umjetne inteligencije u ključnim sektorima kao što su zdravstvo, praćenje Zemlje/okoliša, **promet i** mobilnost, sigurnost, proizvodnja ili financije, te u drugim područjima od javnog interesa. Te lokacije trebale bi biti otvorene svim dionicima širom Europe i spojene na mrežu digitalnoinovacijskih centara. Trebale bi biti opremljene, **ili povezane s**, velikim kapacitetima za računalstvo i obradu podataka te najnovijim tehnologijama umjetne inteligencije koje uključuju nova područja, [...] **među ostalim** neuromorfno računalstvo, duboko učenje i robotiku.

Posebni cilj br. 3 Kibersigurnost i povjerenje

Programom se potiče **jačanje**, izgradnja **i stjecanje** temeljnih kapaciteta za osiguravanje digitalnoga gospodarstva, društva i demokracije EU-a jačanjem EU-ova potencijala u industriji kibersigurnosti i tržišnog natjecanja te poboljšanjem sposobnosti privatnog i javnog sektora da štite europske građane i poduzeća od kiberprijetnji, uključujući podupiranjem provedbe Direktive o mrežnoj i informacijskoj sigurnosti.

U okviru ovog cilja početne aktivnosti uključuju:

1. Zajedničko ulaganje s državama članicama u naprednu opremu, infrastrukturu te znanje i iskustvo u području kibersigurnosti koji su temeljni za zaštitu ključne infrastrukture i jedinstvenog digitalnog tržišta u cjelini. To bi moglo uključivati ulaganja u objekte za kvantna istraživanja i podatkovne resurse za kibersigurnost, informiranost o situaciji u kiberprostoru te druge alate koje treba staviti na raspolaganje javnom i privatnom sektoru u cijeloj Europi.
2. Poboljšanje postojećih tehnoloških kapaciteta i umrežavanje centara za kompetencije u državama članicama te osiguravanje da ti kapaciteti odgovaraju potrebama javnog sektora i industrije, uključujući u pogledu proizvoda i usluga koji jačaju kibersigurnost i povjerenje unutar jedinstvenog digitalnog tržišta.
3. Osiguravanje širokog uvođenja [...] **učinkovitih najnaprednijih** rješenja za kibersigurnost i povjerenje [...] diljem država članica. To obuhvaća [...] **jačanje** sigurnosti i zaštite [...] proizvoda, **od njihova osmišljavanja do njihove komercijalizacije**.
4. Potpora uklanjanju manjka vještina u području kibersigurnosti, primjerice usklađivanjem programa vještina u području kibersigurnosti, njihovo prilagođavanje posebnim sektorskim potrebama i olakšavanje pristupa ciljanom specijaliziranom osposobljavanju.

Posebni cilj br. 4 Napredne digitalne vještine

Programom se podupire jednostavan pristup naprednim digitalnim vještinama, osobito u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, **analitike velikih podataka**, distribuiranih glavnih knjiga (npr. ulančanih blokova) i kibersigurnosti za sadašnju i buduću radnu snagu pružanjem, **među ostalim**, studentima, nedavno diplomiranim i [...] **aktualnim** radnicima, bez obzira na to gdje se nalaze, sredstava za stjecanje i razvoj tih vještina.

Početne aktivnosti uključuju:

1. Pristup osposobljavanju na radnom mjestu sudjelovanjem u pripravnštvu u centrima za kompetencije i poduzećima koja upotrebljavaju napredne **digitalne** tehnologije.
2. Pristup tečajevima u području naprednih digitalnih tehnologija koje će nuditi [...] **visoka učilišta, istraživačke institucije i tijela za profesionalno certificiranje u industriji**, u suradnji s tijelima uključenima u Program ([...] **očekuje se da će** teme uključivati umjetnu inteligenciju, kibersigurnost, distribuirane glavne knjige (npr. ulančani blokovi), računalstvo visokih performansi i kvantne tehnologije).
3. Sudjelovanje u kratkotrajnom specijaliziranom stručnom osposobljavanju koje je prethodno certificirano, primjerice u području kibersigurnosti.

Intervencije se fokusiraju na [...] **napredne** digitalne vještine povezane sa specifičnim tehnologijama.

Sve intervencije bit će osmišljene i provedene [...] putem **izravnog upravljanja. Europski digitalnoinovacijski centri** kako su ustanovljeni u članku [...]16., [...] **djeluju tako da pojednostavljaju mogućnosti osposobljavanja, povezivanjem s ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje.**

Posebni cilj br. 5 Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost

I. I. Početne aktivnosti povezane s digitalnom transformacijom područja od javnog interesa obuhvaćaju:

[...]

1. Modernizacija javne uprave

- 1.1 Potpora državama članicama u provedbi načela Izjave iz Tallinna o e-upravi u svim područjima politike, po potrebi stvaranjem potrebnih registara i njihovo međupovezivanje uz potpuno poštovanje Opće uredbe o zaštiti podataka.
- 1.2 Potpora osmišljavanju, pokusnom izvođenju, uvođenju, održavanju i promociji usklađenog ekosustava infrastrukture za prekogranične digitalne usluge te olakšavanje neometanih, sigurnih, interoperabilnih, višejezičnih prekograničnih ili međusektorskih rješenja s kraja na kraj i zajedničkih okvira unutar javne uprave. Bit će uključene i metodologije za procjenu učinka i koristi.
- 1.3 Potpora procjeni, ažuriranju i promicanju postojećih zajedničkih specifikacija i normi te razvoju, uspostavi i promicanju novih zajedničkih specifikacija, otvorenih specifikacija i normi preko platformi Unije za normizaciju i u suradnji s europskim ili međunarodnim organizacijama za normizaciju, kako je primjereno.
- 1.4 Suradnja usmjerena na europski ekosustav za pouzdane infrastrukture koje se **moгуće** koriste uslugama i aplikacijama za distribuirane glavne knjige (npr. ulančane blokove), uključujući potporu za interoperabilnost i normizaciju te poticanje uvođenja prekograničnih aplikacija EU-a.

2. Zdravstvo⁴³

- 2.1 Osiguravanje da građani EU-a **imaju nadzor nad svojim osobnim podacima** i mogu sigurno i prekogranično pristupiti svojim osobnim zdravstvenim podacima, dijeliti ih, upotrebljavati i upravljati njima neovisno o svojoj lokaciji ili lokaciji podataka, **u skladu s primjenjivim zakonodavstvom o zaštiti podataka**. Dopršenje infrastrukture za digitalne usluge e-zdravstva te njezino proširenje novim digitalnim uslugama, **u vezi sa sprečavanjem bolesti, zdravljem i skrbi [...]**, podupiranje **njihova** uvođenja, **nadovezujući se na[...] široku potporu putem aktivnosti EU-a i od strane država članica, posebno u mreži e-zdravstva u skladu s člankom 14. Direktive 2011/24/EU.**

⁴³ COM(2018) 233 final, o omogućivanju digitalne transformacije na jedinstvenom digitalnom tržištu u području zdravstva i skrbi: osnaživanje građana i stvaranje zdravijeg društva

- 2.2 Osiguravanje dostupnosti boljih podataka za istraživanje, prevenciju bolesti i personalizirano zdravlje i skrb. Osiguravanje da europski istraživači u području zdravstva i zdravstveni radnici imaju pristup potrebnom rasponu resursa (dijeljenim podatkovnim prostorima, **uključujući pohranu podataka i računalstvo**, stručnom znanju i analitičkim kapacitetima) kako bi postigli napredak u pogledu značajnih, ali i rijetkih bolesti. Cilj je osigurati skupinu od najmanje 10 milijuna građana zasnovanu na stanovništvu. [...]
- 2.3 Osiguravanje dostupnosti digitalnih alata za osnaživanje građana i za skrb usmjerenu na osobu podupiranjem razmjene inovativnih i najboljih praksi u digitalnom zdravlju, izgradnji kapaciteta i tehničkoj pomoći, osobito za kibersigurnost, umjetnu inteligenciju i računalstvo visokih performansi.
3. Pravosudni sustav: Omogućivanje neometane i sigurne prekogranične elektroničke komunikacije unutar pravosudnog sustava te između pravosudnog sustava i drugih nadležnih tijela u području građanskog i kaznenog pravosuđa. Poboljšanje pristupa pravosuđu i pravnim informacijama i postupcima za građane, poduzeća, pravosudne djelatnike i članove pravosudnog sustava s pomoću semantički interoperabilne međupovezanosti s nacionalnim bazama podataka i registrima te olakšavanjem izvansudskog rješavanja sporova preko interneta. Promicanje razvoja i provedbe inovativnih tehnologija za [...] **pravosudne djelatnike između ostalog** na temelju rješenja umjetne inteligencije za koje je vjerojatno da će pojednostavniti i ubrzati postupke (na primjer „pravne tehnološke” aplikacije).
4. Promet, **mobilitet**, energija i okoliš: Uvođenje decentraliziranih rješenja i infrastruktura potrebnih za opsežne digitalne aplikacije kao što su **povezana automatizirana vožnja, bespilotne letjelice, koncepti za pametnu mobilitet**, pametni gradovi ili pametna ruralna područja za potporu prometnih, energetske i okolišnih politika, **u koordinaciji s aktivnostima digitalizacije prometnog i energetskog sektora u okviru Instrumenta za povezivanje Europe**.
5. Obrazovanje, [...] kultura i **mediji**: Pružanje pristupa najnovijim digitalnim tehnologijama od umjetne inteligencije do naprednog računalstva autorima [...], kreativnoj industriji i **kulturnom sektoru** u Europi. Uporaba europske kulturne baštine, **uključujući inicijativu Europeana**, [...] s ciljem **podupiranja obrazovanja i istraživanja** te promicanja kulturne raznolikosti, socijalne kohezije i europskog [...] **društva**. Potpora prihvaćanju digitalnih tehnologija u obrazovanju **te privatno i javno financiranim kulturnim institucijama**.

[...]

6. **Druge aktivnosti kojima se podupire** [...] jedinstveno digitalno tržište [...], [...] **na primjer poticanje digitalne i medijske pismenosti i povećavanje** [...] svijest [...] među maloljetnicima, roditeljima i učiteljima o opasnostima na koje maloljetnici mogu naići na internetu i načinima njihove zaštite te [...] **suzbijanje** [...] **kiberzlostavljanja i internetskog širenja materijala koji prikazuje seksualno zlostavljanje djece putem podupiranja paneuropske mreže centara za sigurniji internet; promicanje** [...] mjera usmjerenih na **otkrivanje i suzbijanje** namjernog širenja dezinformacija, **jačajući time opću otpornost Unije; podupiranje** opservatorija EU-a za gospodarstvo digitalnih platformi te studija i aktivnosti informiranja.

Aktivnosti navedene u točkama od 1. do [...] 6. djelomično mogu podupirati europski digitalnoinovacijski centri s pomoću istih kapaciteta razvijenih za pomoć industriji u njezinoj digitalnoj transformaciji (vidi točku II.).

II. Početne aktivnosti povezane s digitalizacijom industrije:

1. Doprinos primjeni u širem opsegu [...] mreže **europskih** digitalnoinovacijskih centara kako bi se osigurao pristup digitalnim kapacitetima bilo kojem poduzeću, osobito MSP-ovima u svim regijama diljem EU-a. Time je osobito obuhvaćeno sljedeće:
 - 1.1 Pristup zajedničkom europskom podatkovnom prostoru i platformama umjetne inteligencije te europskim kapacitetima računalstva visokih performansi za analitiku podataka i računalno intenzivne aplikacije
 - 1.2 Pristup sredstvima za opsežno testiranje umjetne inteligencije i naprednim alatima za kibersigurnost
 - 1.3 Pristup naprednim **digitalnim** vještinama
2. Aktivnosti će se koordinirati s programom Obzor Europa i dopuniti inovativna djelovanja u području digitalnih tehnologija koja se osobito podupiru na temelju tog programa te s ulaganjima u **europske** digitalnoinovacijske centre koja se podupiru u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj. Bespovratna sredstva za stavljanje na tržište također bi se mogla pružati iz programa Digitalna Europa u skladu s pravilima o državnim potporama. Potpora za pristup financiranju daljnjih koraka u njihovoj digitalnoj transformaciji postići će se financijskim instrumentima u okviru programa InvestEU.

PRILOG 2.

Pokazatelji uspješnosti

Posebni cilj br. 1 – Računalstvo visokih performansi

1.1. Količina infrastruktura za računalstvo visokih performansi nabavljenih zajedničkom javnom nabavom

1.2 Uporaba eksaskalarnih i post-eksaskalarnih računala ukupno i od strane raznih skupina dionika (sveučilišta, MSP-ovi itd.)

Posebni cilj br. 2 – Umjetna inteligencija

2.1 Ukupni iznos zajednički uloženi u lokacije za eksperimentiranje i testiranje

2.2. [...] **Uporaba zajedničkih europskih knjižnica ili sučelja knjižnica algoritama, uporaba zajedničkih europskih podatkovnih prostora i uporaba lokacija za eksperimentiranje i testiranje u vezi s aktivnostima iz ove Uredbe [...]**

Posebni cilj br. 3 – Kibersigurnost i povjerenje

3.1 Količina infrastruktura i/ili alata za kibersigurnost nabavljenih zajedničkom javnom nabavom.⁴⁴

3.2 Broj korisnika i zajednica korisnika koji dobivaju pristup europskim kapacitetima za kibersigurnost

⁴⁴ Kao odgovor na pitanje kojim su zatražena pojašnjenja mogu se pružiti sljedeća objašnjenja u vezi s tim pokazateljem uspješnosti:

„infrastruktura” bi obično značila infrastruktura za istraživanje ili eksperimentiranje kao što su poligoni za ispitivanja, kiberpoligoni ili računalna/komunikacijska infrastruktura. To bi mogli biti ili samo podaci i/ili softver, ili bi moglo uključivati fizičke objekte.

„Alati” bi obično značili fizički uređaj i/ili softver/algoritam koji se upotrebljava za povećanje sigurnosti sustava informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Primjeri bi bili softveri za otkrivanje neovlaštenog ulaska ili podatkovni resursi kojima se omogućuje informiranost o situaciji u kritičnim infrastrukturama.

Prijedlogom o centrima za kompetencije omogućuju se sve vrste javne nabave, a ne samo zajednička nabava, u kojoj može sudjelovati centar za kompetencije kao tijelo Unije, drugi akteri s pomoću bespovratnih sredstava Unije ili više stranaka.

Posebni cilj br. 4 – Napredne digitalne vještine

4.1 Broj osoba [...] koje su prošle osposobljavanje kako bi stekle napredne digitalne vještine

4.2 Broj poduzeća, posebno malih i srednjih poduzeća, koja imaju poteškoća u zapošljavanju specijalista za IKT

Posebni cilj br. 5 – Uvođenje, najbolja uporaba digitalnih kapaciteta i interoperabilnost

5.1 Prihvaćanje digitalnih javnih usluga

5.2 Poduzeća s visokom razinom digitalnog intenziteta

5.3 Usklađivanje nacionalnih okvira za interoperabilnost s europskim okvirom za interoperabilnost

5.4 Broj poduzeća i [...] subjekata javnog sektora [...] koji su se koristili uslugama europskih digitalnoinovacijskih centara.

PRILOG 3.

Sinergijski učinci s drugim Unijnim programima

[...]1. Sinergijom s programom Obzor Europa osigurava se sljedeće:

- (a) Iako nekoliko tematskih područja obuhvaćenih programima Digitalna Europa i Obzor Europa konvergira, vrsta djelovanja koje će se podupirati, njihovi očekivani rezultati i logika intervencije razlikuju se i nadopunjuju;
- (b) Obzor Europa pružit će znatnu potporu istraživanjima, tehnološkom razvoju, dokazivanju, pokusnom izvođenju, provjeri koncepta, testiranju i inovacijama uključujući pretkomercijalno uvođenje inovativnih digitalnih tehnologija, osobito s pomoću: i. namjenskih sredstava u stupu globalnih izazova za „Digitalizaciju i industriju” kako bi se razvile razvojne tehnologije (umjetna inteligencija i robotika, internet sljedeće generacije, računalstvo visokih performansi i veliki podaci, ključne digitalne tehnologije, kombiniranje digitalne s drugim tehnologijama); ii. potpore e-infrastrukturama na temelju stupa Otvorena znanost; iii. integracije digitalnih tehnologija u sve globalne izazove (zdravstvo, sigurnost, energija i mobilnost, klima, itd.); i iv. potpore rastu revolucionarnih inovacija u okviru stupa Otvorene inovacije (od kojih će mnoge kombinirati digitalne i fizičke tehnologije);
- (c) Ulaganja u okviru programa Digitalna Europa ići će u i. izgradnju digitalnih kapaciteta u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti i naprednih digitalnih vještina; i ii. u nacionalno i regionalno uvođenje unutar okvira EU-a za digitalne kapacitete i najnovije digitalne tehnologije u područjima od javnog interesa (kao što su zdravstvo, javna uprava, pravosuđe i obrazovanje) ili tržišnog neuspjeha (kao što su digitalizacija poduzeća, osobito malih i srednjih poduzeća);
- (d) Kapaciteti i infrastrukture programa Digitalna Europa stavljaju se na raspolaganje istraživačkoj i inovacijskoj zajednici, uključujući za aktivnosti koje se podupiru programom Obzor Europa i obuhvaćaju testiranje, eksperimentiranje i dokazivanje u svim sektorima i disciplinama;
- (e) Kako se nove digitalne tehnologije sve više razvijaju s pomoću programa Obzor Europa, postupno će se preuzimati i uvoditi s pomoću programa Digitalna Europa;
- (f) Inicijative u okviru programa Obzor Europa za razvoj nastavnog programa vještina i kompetencija, uključujući one razvijene u kolokacijskim centrima Zajednice znanja i inovacija za digitalne tehnologije Europskog instituta za inovacije i tehnologiju, dopunjene su izgradnjom kapaciteta u naprednim digitalnim vještinama koja se podupire programom Digitalna Europa;
- (g) Uspostavljaju se snažni koordinacijski mehanizmi za programiranje i provedbu, čime se, koliko je to moguće, usklađuju svi postupci za oba programa. Njihove upravljačke strukture uključivat će sve predmetne službe Komisije.

[...]2. Sinergijom s programima Unije u okviru podijeljenog upravljanja, uključujući Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Europski socijalni fond+ (ESF+), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) osigurava se sljedeće:

- (a) Režimi za komplementarno financiranje iz Unijinih programa u okviru podijeljenog upravljanja i programa Digitalna Europa upotrebljavaju se za podupiranje aktivnosti kojima se povezuju pametne specijalizacije i za podupiranje digitalne transformacije europskog gospodarstva **i društva**.
- (b) EFRR doprinosi razvoju i jačanju regionalnih i lokalnih inovacijskih ekosustava , [...] industrijskoj transformaciji **te digitalnoj transformaciji društva i javne uprave potičući time i provedbu Izjave iz Tallinna o e-upravi**. To uključuje potporu digitalizaciji industrije i prihvaćanje rezultata te uvođenje novih tehnologija i inovativnih rješenja. [...]. Program Digitalna Europa dopunit će i podupirati transnacionalno umrežavanje i mapiranje digitalnih kapaciteta kako bi ih se učinilo dostupnima MSP-ovima te kako bi se interoperabilna IT rješenja učinilo dostupnima svim regijama u EU-u.

[...]3. Sinergijom s programom Instrument za povezivanje Europe (CEF) osigurava se sljedeće:

- (a) Fokus budućeg programa Digitalna Europa na izgradnji opsežnih digitalnih kapaciteta i infrastrukture u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti i naprednih digitalnih vještina s ciljem širokog prihvaćanja i uvođenja u cijeloj Europi ključnih postojećih ili testiranih inovativnih digitalnih rješenja unutar okvira EU-a u područjima od javnog interesa ili tržišnog neuspjeha. Program Digitalna Europa uglavnom se provodi putem koordiniranih i strateških ulaganja s državama članicama, osobito putem zajedničke javne nabave, u digitalne kapacitete koji će se dijeliti u cijeloj Europi i u djelovanja na razini EU-a kojima se podupire interoperabilnost i normizacija kao dio razvoja jedinstvenog digitalnog tržišta.
- (b) Kapaciteti i infrastrukture programa Digitalna Europa stavljaju se na raspolaganje za uvođenje inovativnih novih tehnologija i rješenja u području mobilnosti i prometa. CEF-om se podupiru uvođenje i uporaba inovativnih novih tehnologija i rješenja u području mobilnosti i prometa.
- (c) Uspostavit će se koordinacijski mehanizmi, osobito putem odgovarajućih upravljačkih struktura.

[...]4. Sinergijom s programom InvestEU osigurava se sljedeće:

- (a) Potpora putem tržišno utemeljenog financiranja, uključujući provedbom ciljeva politike u okviru ovog Programa, pružat će se na temelju Uredbe o fondu InvestEU. Takvo tržišno utemeljeno financiranje može se kombinirati s bespovratnim sredstvima.
- (b) Pristup poduzeća financijskim instrumentima bit će olakšan potporom koju pružaju digitalnoinovacijski centri.

[...]5. Sinergijom s programom Erasmus osigurava se sljedeće:

- (a) Programom će se podupirati razvoj i stjecanje naprednih digitalnih vještina potrebnih za uvođenje najsuvremenijih tehnologija poput umjetne inteligencije ili računalstva visokih performansi, u suradnji s relevantnim industrijama.
- (b) Dio Erasmusa koji se odnosi na napredne vještine dopunit će intervencije u okviru programa Digitalna Europa, čime se pristupa rješavanju problema stjecanja vještina u svim područjima i na svim razinama, putem iskustava mobilnosti.

5a. Sinergijom s programom Kreativna Europa osigurava se sljedeće:

- (a) **Potprogram MEDIA u okviru Kreativne Europe podupire inicijative kojima se može ostvariti istinski učinak za sektore diljem Europe, pomažući u njezinoj prilagodbi digitalnim transformacijama.**
 - (b) **Programom Digitalna Europa među ostalim pruža se pristup najnovijim digitalnim tehnologijama od umjetne inteligencije do naprednog računalstva autorima, kreativnoj industriji i kulturnom sektoru u Europi.**
- 6. Osigurava se sinergija s drugim programima i inicijativama EU-a u pogledu sposobnosti/vještina.**